ABONNEMENTS

Indochine		Union postale	
Un an.....	8$00	Un an.....	10$00
Six mois...	5 00	Six mois...	6 00

Annonces Légales
0$50 la ligne de 6 points sur justification de 9 cicéros quelle que soit la page.

Annonces Commerciales
On traite à forfait

Đông-Pháp Thời-Báo

NĂM THỨ HAI SỐ 181
Ngày thứ tư
20 Août 1924

Chủ-bút : LE-SUM

Tổng-lý kiêm Chủ-Bút
NGUYỄN-KIM-ĐÍNH

Le Courrier Indochinois

東洋時報

MỖI TUẦN XUẤT BẢN 3 LẦN, NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

BẢO QUÁN
71, đường Mac-Mahon, 71
SAIGON

Dây thép nói (Téléphone)
Số 324.

GIÁ BÁN

Đông-Pháp		Ngoại-Quốc	
Một năm....	8$00	Một năm...	10$00
Nửa năm...	5 00	Sáu tháng..	6 00

Mua báo phải trả tiền trước
Mandat và thơ để gởi cho
M. NGUYỄN-KIM-ĐÍNH

Bao báo về việc buôn bán hay là việc gì xin thương nghị trước

DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE 16265

GIA-ĐÌNH TIỂU-THUYẾT

TÌNH MỘNG

(Tiếp theo)

Kỷ-Tâm với Trường-Xuân đứng dậy bắt tay chào nhau, rồi Trường-Xuân mời mời Kỷ-Tâm ngồi. Tế-Thế kêu đứa ở nấu ăn tên là thằng Sung mà biểu đi ra chợ chơi, chừng 2 giờ chiều sẽ về. Kỷ-Tâm ngồi cứ ngó Trường-Xuân hoài, còn Trường-Xuân thì nhột-nhạt muốn nói chuyện mà kiếm không ra chuyện. Tế-Thế muốn làm cho hai người hết bợ-ngợ, nên tần-hần rồi nói với Trường-Xuân rằng: «Chuyện anh cậy tôi đó, hôm qua tôi đi chơi bến Mỹ-tho tôi gặp thầy đây tôi nói chuyện lại thì thầy chịu giúp giùm cho anh, mà không đòi tiền bạc chi hết. Vậy anh tính coi bây giờ phải làm sao».

Trường-Xuân mắc cỡ, tay cầm gói thuốc cứ trở qua trở lại, mắt thì chăm-chỉ ngó gói thuốc không biết nói sao được. Kỷ-Tâm ngó ngay Trường-Xuân mà nói rằng: «Té ra thầy đây là người tính cậy tôi làm ơn bảo bọc giùm danh giá cho con bà Phủ đó há? Thưa thầy hồi hôm tôi đã có nói cho thầy giáo hiểu rõ ý tôi rồi. Tôi chịu làm việc nầy là tôi muốn giúp cho hai đàng mà chơi đó thôi, chớ không phải tôi tính ăn tiền bạc chi đâu. Tôi không đòi ăn đồng nào hết. Thầy giáo có nói rằng ý thầy muốn giao hai đều: thứ nhứt là tôi đi cưới con bà Phủ mà không được phép ăn nằm với cô ấy, thứ nhì là hễ chừng nào thầy biểu thôi thì phải thôi, phải thầy buộc như vậy hay không?»

Trường-Xuân gật đầu nói rằng: «Phải. Nếu thầy mà sẵn lòng làm giùm việc ấy cho xong thì tôi cám ơn thầy lắm. Mà thầy phải lấy chút đỉnh tiền bạc, chớ thầy không nhậm tiền thì tôi ái-ngại quá».

Kỷ-Tâm cười gằn mà đáp rằng: «Thầy đừng ngại chi hết. Nếu tôi lấy tiền của thầy thì còn gì danh giá tôi. Thầy là người giàu sang thầy muốn giữ danh giá của thầy cho trong sạch, tôi tuy nghèo hèn, song tôi cũng biết trọng danh giá của tôi vậy chớ, có lẽ nào tôi vì đồng tiền rồi đem danh giá của tôi mà chôn dưới bùn đặng thế cho thầy hay sao. Thầy đừng nói tới chuyện tiền bạc nữa. Thầy buộc tôi 2 đều, tôi xin phép thầy vui lòng cho tôi cùng giao với thầy hai đều: thứ nhứt là ngày tôi đến coi con bà Phủ, bề nào cũng phải làm bộ đi coi rồi mới cưới chớ phải hôn?

— Phải.

— À, đều thứ nhứt là ngày tôi đến coi và ngày tôi đi cưới, cô ấy thấy mặt tôi thì cô không được phép khóc. Đều thứ hai là thầy phải nói thiệt cho tôi biết rõ tâm sự của thầy và của cô nọ mới được.

Trường-Xuân ngồi ngẫm nghĩ một hồi rồi nói rằng:

— Thầy buộc đều thứ nhứt không hại gì, có lẽ dặn cô hai đừng khóc được. Còn đều thứ nhì thì ngặt quá, bởi vì việc riêng mà tỏ thiệt cho thầy nghe thì kỳ lắm.

— Thầy dụ dự thì dù cho tôi biết thầy tính việc nầy ý thầy vụng lắm. Tôi xin hỏi thầy một lời nầy: thầy có tư tình với con bà Phủ nay cô nọ lở có nghén rồi, thầy cậy tôi làm bộ đi cưới chi vậy? Có phải là thầy muốn cho thiên-hạ đừng biết việc quấy của thầy với cô nọ, thầy muốn cho họ tưởng là cô nọ còn tử-tế luôn luôn, nên tôi đi nói mà cưới, rồi chừng cô đẻ thì đặt chuyện nói cô đẻ thiếu tháng, đặng giữ gìn danh giá của cô nọ cho tròn, phải vậy hay không?

— Phải. Tôi tính cậy thầy đi cưới là có ý muốn cho thiên-hạ đừng nghi việc chi hết.

— À! nếu muốn cho thiên-hạ đừng nghi thì tuy bề trong tôi giả đi cưới mặc dầu, mà bề ngoài tôi phải làm như việc thiệt, đối với thiên-hạ tôi phải làm như chồng thiệt của cô, thì người ta mới tin, chớ muốn che miệng thiên-hạ, mà cứ chỉ của tôi ai dòm vô cũng đều biết giả hết thảy, thì sự xấu của cô nọ càng lộ cho người ta thấy nhiều hơn nữa, còn tôi làm ơn không lợi ích chi mà cũng bị mang xấu chung với thầy và cô nọ. Bây giờ muốn cho tôi cư xử giống như chồng thiệt của cô nọ, đặng cho người ngoài khỏi nghi, thì tự nhiên phải tỏ cho tôi biết rõ nguồn cơn mới được cho chớ; nếu thầy giấu với tôi nữa, tôi không hiểu chi hết, thì tôi biết sao mà giúp cho hết lòng được.

Tế-Thế nghe Kỷ-Tâm nói thì gật đầu khen phải và nói rằng: «Thầy nói nghe phải quá. Ảnh rối trí nên tính không được kỹ. Tuy đối với bà con mình thì làm giả, mà đối với thiên-hạ thì phải làm như thiệt vậy mới được chớ. Anh cứ nói thiệt hết cho thầy hiểu, đặng thầy giúp hết lòng giùm cho; thầy đã chịu giúp cho anh rồi, mà thầy còn cười anh hay sao mà anh sợ.»

— Trường-Xuân thấy vậy mới nói rằng: «Thôi, thầy muốn hỏi đều chi thầy hỏi đi».

Tế-Thế vấn thuốc hút rồi hỏi rằng:

— Tôi thiệt hết tình với thầy. Xin thầy cũng ở thiệt với tôi, thì việc mới xong được. Thầy có bà con với cô nọ hay không?

— Bà con.

— Bà con xa hay là gần?

— Bà Phủ đó là dì ruột của tôi.

— Ở, tại bà con gần quá, thầy với cô nọ lăn la với nhau thường nên mới gây cuộc gió trăng được phải hôn? Mà hai người tư tình với nhau đây tại thầy hay tại cô nọ gây trước?

— Thầy hỏi tới việc đó thì kỳ quá. Thầy làm như tra án vậy sao được.

(Sau sẽ tiếp theo)

HƯỚNG TRUYỀN

Nước sông Cửu-long-Giang dưng lên

Mới đây có tin trên Vientiane gởi xuống cho hay rằng trời dứt mưa được mấy bữa, nước đã điệu lần, kể mưa lại ngày đêm, nên nước sông Cửu-long dưng lên một cách mau dáng lo sợ. Mấy dòng rạch phía tả sông Cửu-long dậy lên ngập cả đồng ruộng và ngăn trở các nẻo thông thương. Tỉnh Thakhek (chỗ nầy đất cao lắm) mà cũng bị thiệt hại rất nhiều. Tỉnh Savannakhet và Paksé hồm rày vô hại, nhưng nếu trời cứ mưa hoài thì mùa màng cũng không khỏi hư hỏng.

Tại Vientiane, cánh đồng phì nhiêu Nam-Nguyên đã bị nước ngập hết rồi, mùa màng tiêu hủy, nhưng bọn nông-phu chẳng dám ngả lòng, dợi bao giờ trời dứt mưa thì lo bắt mạ cày cấy lại.

Tàu chở thơ, hàng hoá và bộ hành từ Khône lên Luangprabang bị ngưn hoài chạy không được. Duy có chiếc tàu «Galliéni» của Nhà-nước chạy được một lần từ Khône lên Vientiane chở được 30 tấn hàng hóa và những thơ từ bị ngưn trễ lại mà thôi. Ấy là mới lần thứ nhứt mà tàu vượt qua khỏi cái thác Kemmerat trong lúc nước đổ rất mạnh. Còn chiếc «Pavie» của hãng Nam-Vian chở có 10 tấn hàng hóa mà chạy lên vừa gặp một cái thác (trên Lèo gọi thác là: Kên) mà vượt qua không nổi, phải quày lại trở về.

Lời rao của hãng tàu đi Lèo

Cách ba tuần nay mực nước sông Cửu-Long lên cao phi thường quá. Bởi vậy cho nên đường tàu chạy từ Paksé lên Savannakhét phải ngưn lại và chưa biết chắc đến ngày nào mới chạy lại được.

Bay vòng Thế-giới

Quan tư phi-công Pédro Zanni, người nước Argentine ngồi phi-thoàn bay vòng Thế-giới đã tới thành Bangkok, rồi bay thẳng qua Vịnh đã tới nơi hôm 17 Août rồi đây. Qua ngày sau thì bay ra Hanoi đặng có vận thêm đồ vật dụng rồi bay luôn qua Quảng-đông.

* * *

Trên phi thoàn của quan tư Pédro Zanni thì có quan Bác-vật Hellram ngồi, mới bay tới Hanoi bữa 19 Août hồi 8 giờ sớm mai. Ý quan tư Pédro Zanni muốn bay thẳng qua Quảng-đông hồi sớm mai nầy, song rủi bị cái sân máy bay ước át nên làm cho hư cái máy của ngài, nhưng cũng may là máy vị ngồi trên phi-thoàn vô hại.

Quan tư Pédro Zanni ở Amsterdam bay hôm ngày 26 Juillet, qua tới Paris có đỡ lại đó một vị hành-khách. Lúc đi đường có bị rủi ro chút đỉnh tại Bender-Abbas, cái chưn vịt bị gãy nát. Quan tư Pédro Zanni ngồi máy bay kiểu Hoa-Lang *Fokker*, sức máy theo kiểu Hồng-mao 450 H. P. bay mỗi giờ 170 ngàn thước và tốn 105 lít săn. Còn cái phi-thoàn của quan ba Pelletier d'Oisy thì mỗi giờ tốn có 65 lít mà thôi. Quan tư Zanni tính bay qua tới Tokio rồi ngài sẽ dùng thủy phi-thoàn mà vượt qua Thái-bình-dương.

Tình-hình bên Canton

Việc đình-công của người làm công và thợ Trung-Hoa bên Canton nay khuôn xử đã xong. Quan Lãnh-sự Pháp và quan Lãnh-sự Anh đã điều-đình ổn-thỏa với Chánh-phủ Canton.

Hôm thứ năm 13 Août lính cảnh-sát Trung-Hoa đã nhận chức, ngày 14 Août người làm công Trung-Hoa các hãng buôn ngoại-quốc đã đi làm công.

Song chẳng may có mấy khoản người Trung-Hoa lại không chịu nhận; việc đình-công lại nổi lên có khi lớn hơn trước.

Là vì ngày nhận chức, quan Lãnh-sự Pháp bắt lính cảnh-sát Trung-Hoa phải ký một tờ giấy bằng chữ Pháp nhận rằng chịu tử-chức và phải bồi-thường tiền công cùng lương-bổng ngoại từ xưa đến nay.

Quan Lãnh-sự Anh thì đuổi lính cảnh-sát Trung-Hoa không nhận nữa.

Nên vậy người Trung-Hoa nhứt định lại đình công nữa.

* * *

Nếu người làm công và thợ Trung-Hoa đình đình công nữa, là tại những lính cảnh-sát thuật lại không đúng những lời quan Lãnh-sự Pháp và quan Lãnh-sự Anh.

Theo như điều-lệ hai bên đã điều đình với nhau thì quan Lãnh-sự Pháp không bao giờ chịu nhận những lính cảnh-sát cũng theo người làm công và thợ Trung-Hoa đình công. Song quan Lãnh-sự Pháp cho những lính ấy được tử chức. Còn như lương bổng thì cũng sẽ trả cho lính cảnh-sát, song phải chờ ngân-hàng mở cửa.

Nghe đâu sáng thứ bảy quan Thủ-tướng Sun-Yat-Sen có bàn soạn với quan Lãnh-sự Pháp và Lãnh-sự Anh để phá hẳn việc đình-công nầy.

Theo lời quan Sun-Yat-Sen (Tôn-đạt-Tiên) thì việc đình công nầy chừng đến hôm thứ ba sẽ hết hẳn.

Những lính cảnh-sát chịu tử chức và không ở hạt Shameen nữa, song phải bồi-thường cáo khoản phí-tổn cho họ. Song Hội-đồng Shameen không thuận.

Những người Trung-Hoa cũng đồng tình muốn thôi hẳn việc đình công nầy, nên chịu nhận bồi-thường cho lính cảnh-sát một số tiền là hai muôn dollars.

Chiều hôm chúa-nhựt đã thâu được một nửa số tiền ấy.

Sông Nhị-Hà cũng lại lăng

Cũng mới đây ở Hànội gởi tin cho hay như vầy: sông Nhị-hà bị lụt đã lâu mà đến ngày nay cũng chưa dực giảm chút nào. Bờ đê Phả-Liệt bị vỡ tràn nên nước tràng vào tỉnh Hưng-yên và Hải-dương ở phía nam đường xe-lửa Hànội — Haiphong, ngập gần có một trăm ngàn mẫu đất. Cách 8 ngày rày nước cứ giữ mực cũ. Châu-thành tỉnh Hưng-yên vô hại duy có châu-thành Hải-Dương bị ngập các chỗ đất thấp từ 5 tấc chí một thước tây. Đường xe-lửa Hanoi — Haiphong không sao, duy có đường bộ thì bị hư lở đi không được từ hôm 21 Juillet tới nay, còn đường quản-hạt số 18 và con đường Thất-tự đã sửa lại xong hôm ngày 15 Août rồi đây.

Người ta đang tìm phương-pháp để ngăn ngừa sức nước, có lẽ nội trung tuần tháng Août nầy thì cày cấy lại được. Các bờ đê khác thì vững chắc lắm. Duy có hai bờ đê nhỏ của làng đắp ở miệt Thất-tự thì bị vỡ mà thôi. Ở tỉnh Hải-Dương ruộng nương bị nước ngập, nhưng dân sự cũng chưa đến đỗi cầu cứu đến Chánh-phủ. Còn tỉnh Hưng-Yên tuy nước ngập gần hết, nhưng dân sự cũng chưa đến đỗi gì. Đâu đó khỏi đau ốm gì cả. Dân sự, trừ ra chừng một phần mười, còn bao nhiêu thì cũng còn đủ tiền bạc lúa thóc mà ăn làm mùa tới. Nhà-nước đã có cứu cấp cho nhơn dân từ khi mới bị lụt và nếu còn khuẩn-bách nữa thì sẽ cứu giúp thêm hoài. Đã có sẵn sẵn chỗ tại châu-thành để cho kẻ đau ốm, tật nguyền, già cả và mấy người đàn-bà có con nhỏ trú ngụ. Nếu bờ đê Phả-Liệt mà đắp lại không được thì Nhà-nước sẽ dời những dân sự bị lụt ấy qua mấy châu quận ở gần đó.

CHỞ SÚNG LẬU

Chánh-phủ Quảng-đông mới xét dưới chiếc tàu «*Hay*» của nước Nả-Oai (Norvège) bắt được súng ống và thuốc đạn chở lậu rất nhiều. Chiếc tàu nầy đã có bị Nhà-nước Ăng-Lê ở Colombo tra xét một lần rồi nữa. Tiền đồn rằng sở cảnh-sát thương mãi mua súng ống thuốc đạn ấy nhưng hỏi lại và xét theo toa vẽ dưới tàu thì trái hẳn.

Quan Cai tàu «*Hay*» liền bị dẫn tới Whampoa đặng chờ Chánh-phủ định đạt.

Dưới chiếc tàu «*Hay*» nầy có chở chín ngàn cây súng tay và súng sáu kiểu A-lơ-măn, nghe nói súng nầy có giấy tờ của sở cảnh-sát thương-mãi Quảng-đông dạy chở đến. Lại có tiếng phong-văn rằng ông Hội-trưởng phòng Thương-mãi tại Quảng-đông mượn danh hội ấy mà mua bán súng lậu, và tế lời có trên một triệu bạc.

Khi bỏ việc ấy, vị Hội-trưởng nọ liền trốn mất, vì biết rằng không còn chối cãi chi được nữa, bởi theo giấy tờ của sở cảnh-sát thương-mãi nạp đó thì mua có hai ngàn cây súng mà thôi.

Chánh-phủ Quảng-đông nói rằng sẽ giao hai ngàn cây súng ấy cho sở cảnh-sát thương-mãi còn lại bao nhiêu thì tịch ký cả.

HAI NGƯỜI TÔI-NHƠN

CỦA VẬN-MẠNG TƯƠNG-LAI NƯỚC NHÀ

Nước ta càng ngày càng được nghe thêm số người «du lịch», trên báo-chương, trong tạp-chí mỗi ngày mỗi được thấy lắm bài «phê-bình». Người du-lịch nhiều, thì tác-nhiên lượm thâu chỗ sở kiến sở-văn cũng nhiều, đem về thuật lại để mở mang kiến thức cho người chưa du-lịch, bài phê-bình nhiều, thì tác-nhiên ghi nhớ chỗ ưu-điểm liệt điểm cũng nhiều, bày lên trên giấy để khuyên răng dẫn-dắc cho người biết kiên sự lời phê-bình. Em trông thấy cái tiền-đồ xã-hội, em cũng có bụng mừng, song cái bụng mừng ấy không đền bồi được cái bụng lo của em.

Dòm thấy người mình đường học-thức chưa lấy chi làm cao lắm rộng, mà nói ra lắm chỗ rất khoe-khoang kiêu thái. Em thường, sau khi chỉ-kim nhân-hạ rồi, được coi lắm bài du-ký, bài bình-phẩm của các ngài tai-mắt thượng-lưu, song gọi là có công thì đặng, chớ gọi rằng biết nói thì chưa thấy vậy. Du-ký, bình-phẩm là một vấn đề to-tác, nói một lời mà lợi, nói một lời mà hại, nói một lời mà thân-ái, nói một lời mà ghét-thù, thế mà các nhà du-ký, bình-phẩm ta coi dễ-dàng quá, vì thế nên em đam lòng lo, mà cái chồi mầm của sự lo ấy đã lú-lú mọc lên trước mắt muôn ngàn người vậy.

Ngày trước nước ta núi sông cách-trở, đường sá xa-xui, tuy rằng Nam Bắc đồng-chủng đồng-bang, song em ở Bắc cứ ở Bắc, anh ở Nam cứ ở Nam, chưa có thông tình hữu-ái. Ngày nay thủy thì có tàu, bộ thì có xe-hơi, xe-lửa, thời-thế mở con đường giao-thông. Lâu nay lại được ơn Nhà-nước mở lập hội-chợ Hà-Thành mà con đường qua lại Bắc Nam gần thành như con đường đi chợ vậy. Cái vận-mạng xã-hội sau nầy hay hay dở, chỉ trông ở đây liên-lạc Bắc với Nam. Chỗ dư của, nơi dư công, giúp đỡ nhau, thương-yêu nhau, các nhà chí-sĩ thức-thời ngày ngày hô hào chỉ ở cái vấn-đề ấy, các nhà tạp-chí, các sở báo-đài ngày ngày cũng cổ-động vấn-đề ấy, cứ cả người trong nước ai ai cũng có một tấm lòng hi-vọng: «Nam Bắc một nhà».

Ôi, cái dây liên-lạc vừa mới nối, chồi liên-lạc vừa mới bén, nguồn liên-lạc vừa mới mở, tình liên-lạc vừa mới nhùm nhen, mà nay hình như bị cái phong-chào du-ký, bình-phẩm, tràng nhảy xô-đùa làm cho tiêu hao mòn mất. Cái nguyên do ấy tại người viết ra, hay là tại người xem ngộ giải.

Mới đây M. Michel Mỹ (Tri-Huyện) đi Hà-thành về, có đăng một tập «du-ký» về Bắc-kỳ trên báo Opinion, trong ông có nói mấy câu rằng: có một hôm ông đi dạo chơi các phố hàng Đào, hàng Ngang, hàng Bông thấy v. v. đến một đầu phố lại thấy một người mặc quần một ống đương đứng phóng-uế v. v.

Ông Phạm-Quỳnh bình-phẩm tập «du-ký» ấy có những câu nầy: «Khen thay con mắt tinh-đời của ông, có tài quan-sát thật.... lại có câu rằng: Thế mà cũng một giọt máu Lạc-Hồng».

Bởi đó, dư-luận các báo nổi lên, kẻ nói vầy, người nói khác, lại dẫn việc ba năm trước, bài «một tháng ở Nam-kỳ» của ông Phạm-Quỳnh ra bình-luận, có người khen, có người chê, có người tả-đảng, có người chấp-trung, có người hữu-đảng, công luận phân-vân, làm cho mối cảm-tình không khỏi gây thành ra ác-cảm. Em lo quá, sợ quá!

Theo như ý em nghĩ thì bài «một tháng ở Nam-kỳ» của ông Phạm-Quỳnh, trong đó chê bắt chỗ tệ của mình ra cũng nhiều, không phải chỉ một câu «phần nhiều nhà giàu có mình là ngu-ngốc», Nam-kỳ là xứ nào? — Có phải đồng-bang không? Người Nam-kỳ là người nào? Có phải người đồng-chủng không? Em tưởng khi ông đặt tay viết bài ấy, ông cũng lấy làm đau đớn lắm, viết rồi không khỏi lắm lúc ông ăn-năng. Ông đã dám hết cang đảm viết bài ấy, ông dự biết lời dư-luận, tính đối-đãi người Nam-trung mình sau nầy ra thế nào. Nếu bằng người Nam-trung mình, biết giận dưỡi, biết xấu-hổ, dựng mày trợn mắt ngó ông, rủ cùng nhau chung của chung sức lập công-xưởng, mở thương-trường, sao cho rửa tiếng người chê, thì em vui lắm mừng lắm mông lắm; chỉ lo cho mình không động dung, không tiếng-tăm, đành lòng yên chịu mấy lời ông thống mạ mà thôi. Em xin có một lời bình phẩm ông rằng: Biết ông cũng ở bài *một tháng ở Nam-Kỳ*, mà bắt tội ông cũng ở *bài một tháng ở Nam-kỳ*.

Còn như tập du-ký Bắc-kỳ của M. Michel Mỹ, vào đoạn ông đi qua hàng Đào hàng Ngang thấy..., chỗ đó, xưa nay biết bao nhiêu người đi du-lịch Bắc-kỳ về, song chẳng thấy ai bình phẩm đến; có lẽ ông nói lần nầy là lần đầu. Lắm người cho ông nói thế là khiếm-nhã, và câu-văn ông đặt khinh-khi, mà tôi thì chỉ tiết cho đều ông nói đó quá nhỏ-mọn mà thôi. Quả như người Bắc-kỳ có cái tệ-tục ấy, em thiết tưởng cũng nên sửa bỏ đi, nếu không, thì sau ông ra quan sát Bắc-kỳ lần nữa, không khỏi lại bị ông bình-phẩm.

Xét cho kỹ thì lời M. Michel Mỹ hồi đó có lẽ mắc ưa vừa gặp, trí ưa vừa nhớ, nên khi về viết lại vậy mà thôi, chớ ông không xa nghĩ cái lợi hại câu nói ấy sau nầy ra thế nào. Song cứ lấy theo lời lẽ bài «Tư-cách nhà bình phẩm» trong tờ T. L. của ông Trương.. chi đó mà coi thì M. Michel Mỹ hình như có-ý tìm xem, đam cái nào mình thâu thập những chỗ ấy về mà miêu-tả ra để cho rõ tài quan-sát quá mình... quả thật có như thế thì lời M. Michel Mỹ nói, nhỏ hoặc lớn, thô hoặc thanh, ảnh-hưởng hoặc không ảnh-hưởng, mặc dầu, ai cũng cho lời nói không chính đáng, không giá-trị, không đủ tư-cách nhà viết «du-ký».

Em xin lại luận một lời, chỗ M. Michel Mỹ nói đó, chẳng rõ có không? Như chỗ đó quả có ở hàng Đào hàng Ngang, mà ông Quỳnh bình-phẩm như vậy, thì thật là chỗ khuyết điểm của ông Quỳnh. Một người độ lượng rộng, trí-tưởng cao không ai dùng cái dọng nói như vậy bao giờ, cho hay chỗ khuyết điểm của ông đó, cũng bởi cái lòng tư-vị Bắc-kỳ hạng chế và cho lắp ông vậy. Dầu ông có học-thức rộng đến đâu, biện-luận giỏi thế nào, em cũng không phục ông đều đó.

Ôi, ông Quỳnh, ông Mỹ hai ông đã không giữ cái cảm-tình cho nhau, cái cảm-tình chung cho hai xứ, khiến cho có kẻ nhơn đó, viện dẫn chứng-tích, mùa viết khoe tài gây thêm ra nhiều cái ác-cảm. Như thế, thì hai ông tự nghĩ mình đối với vận-mạng tương-lai xã-hội, có dám nói là vô tội không?

Vả chăng người một nước như con một nhà, Nam, Trung, Bắc dầu cũng vậy, ở đâu có đều chi đau-đớn, thì cũng đau-đớn chung, có đều chi xấu-hổ, cũng xấu-hổ chung. Ví như một thân-thể con người, trong tim phổi ruột gan, ngoài tay chưng đầu mặt, chỗ nào cũng như chỗ nào, hễ đau một chút, thì cả người đều đau, phải mau lo thuốc-men điều trị, chẳng phải tay chưng đau, tay chưng chịu, mà không cang đến đầu mặt, đầu mặt đau, đầu mặt chịu, mà không can đến tay chưng. Phương ngôn ta có câu rằng: Khăn điều phủ lấy giá gương, người trong một nước phải thương nhau cùng. Ba lần đọc câu ấy mà trong lòng em tự-nhiên chang-chứa mối cảm-tình, lai-láng lòng hữu-ái, ngó lại mình bồi-hồi lâm-lị muốn sa nước mắt; chẳng biết 15 triệu con nhà có nghe đến, nghĩ đến, nhận hành đến câu phương-ngôn ấy chăng?

Một dân-tộc nào mạnh hay yếu, thạnh hay suy chỉ trông ở đoàn-thể rộng hay hẹp, to hay nhỏ, bền chặc hay không bền chặc mà thôi. Xưa Tiên-vương ta có câu rằng: Nam-Trung đa nghĩa-khí, coi câu đó thì đủ biết tư-cách dân Nam-kỳ rực rỡ biết là bao! Lại Tiên-nhơn ta cũng có câu rằng: Bắc-kỳ chi sĩ khí-phách hữu dư, đọc

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74)
tặng cho Kho Sách Xưa của Quán Ven Đường.

câu đó thì đủ biết tư-cách dân Bắc-kỳ quí hóa biết là bao! Cha ông gây dựng, con cháu nối truyền, ngày nay mình mới có nhà mà ở, có đất mà cày, phải lo sao kéo lại lợi quyền, cho khỏi phụ công trình người trước. Lẽ nào nhơn việc nhỏ mọn mà chê thị nhau, lẽ nào nhơn việc chê thị rồi mà ghét bỏ thù khích nhau, trước đả đau tủi linh-hồn cha ông mình, sau trao một cái cáng cười cho người ngoại-quốc.

« Khôn ngoan đá đáy người ta »
« Anh em trong nhà đừng đá đáy nhau »

Bắc-kỳ mình, Trung-kỳ mình, Nam-kỳ mình, anh em ba kỳ, như hằng có tánh-chất biết xấu-hổ, biết nóng-giận, có khí phách, có nghĩa-khí, thì nên mau kỉnh-tỉnh lại, thương nhau, hợp nhau, binh vực nhau, đừng ỷ, đừng kiêu, đừng trễ, đừng ngạo, đừng ghét, đừng chê, đừng thù, đừng có lòng kỳ-thị, như thế thì vận mạng tương-lai nước nhà mới có thể trông mông đặng.

Em có nhớ năm xưa một tờ báo Tây b'nh phẩm nhơn-vật nước Nam có câu rằng « Nước Nam mình không có hạng người thượng lưu »; một nhà báo Tàu có câu rằng: « Dân Cao-Li và dân Annam là một giống dân bất-kham ».

Chẳng biết ông Quỳnh ông Mỹ nghe mấy lời người ngoài bình-phẩm ấy, trong lòng nghĩ thế nào?

Cảm-thành.
Ng.-thị Ngọc-Môn

Tự-Thán

Buồn muốn chết khôn toan chết được,
Sầu tương tư nợ trước còn vương.
Khoản canh tràng! khúc đoạn tràng!
Nước non cách trở dặm ngàn xa xuôi.
Nhỏ sa mấy giọt ngùi ngùi...
. . . . . .

Buồn biếng nói tây-thành riêng tủi,
Sầu láng lai đeo đuổi bên lòng.
Long-đong buồn phận long-đong,
Xứ người quê lạ nặng lòng vì ai?
Thở than đất rộng trời dài...
. . . . . .

Buồn vì nỗi lương đương trắc trở,
Sầu năm canh dứt thở rồi than.
Người sanh trong cõi ba ngàn,
Quảng bao chi xiết tai nàn bạn thân.
Bên chơn vương vấn bụi trần...
. . . . . .

Buồn lắm lúc dựa kề mé bể,
Sầu vẫn nghe sóng bủa ba đào.
Gió luồn vấn-vấn tơ rao,
Đoái xem trời nước một màu dượm pha.
Xa xa thấp thoán bườm đà...
. . . . . .

Buồn cảnh đầy mấy khi hứng trải,
Sầu thuyền tình không lái dòng khơi.
Vơi vơi mặt bể chơn trời
Dập dồi sóng gió tình đời cho hay.
Xót xa thân phận lạt lài...
. . . . . .

Buồn chả dứt trần ai lao khổ,
Sầu như vầy là nợ nước non.
Một mai biền cạn non mòn,
Chén thề ghi tạc vẹn tròn cùng nhau.
Thương nhau xin nhớ lời nhau...

Nguyễn-đăng-Long,
Biệt hiệu Phong-Vân.
S. P. H. Đ.

Công văn lược lục

Hôm tháng Juillet, có mở một hội thi để chọn 12 vị Thơ-ký hậu bổ để giúp việc tại Soái-phủ Namkỳ, và các Tòa-bố lục-tỉnh thì quí vị kể tên dưới đây đã được chấm đậu trong kỳ thi ấy:

1° Mai-thọ-Truyền, 2° Nguyễn-minh-Pháp, 3° Nguyễn-tấn-Đo, 4° Nguyễn-văn-Trà, 5° Võ-quang-Định, 6° Ng.-xuân-Thới, 7° Dương-văn-Kỷ, 8° Lý-Quang, 9° Trịnh-văn-Quới, 10° Hình-thái-Thông, 11° Nguyễn-văn-Nam, 12° Phan-đình-Hạo.

Bổn-báo kỉnh mừng quí vị tân-khoa thang mây nhẹ bước và chúc cho từ đây đường hoạn êm chơn.

TRƯỜNG DẠY INFIRMIER TẠI CHOLON

Mấy trò kể tên dưới đây được vào học năm thứ nhì tại trường dạy Infirmier, kể từ ngày 15 Septembre 1924. Học-phí về phần nhà-nước chịu.

Lê-văn-Kinh, Trần-văn-Kỷ, Lê-văn-Tam, Lê-vĩnh-Khánh, Huỳnh-văn-Sửu, Ngô-văn-Trang, Võ-v-Cung, Hồ-ngọc-Chiêu, Nguyễn-văn-Can, Lê-văn-Dinh, Nguyễn-văn-Quế, Nguyễn-kim-Thinh, Mai-văn-Trọng, Hồ-văn-Châu, Phạm-văn-Cúc, Trần-văn-Minh, Võ-văn-Tào, Huỳnh-văn-Trinh, Phạm-v-Đáng, Nguyễn-văn-Thinh và Trần-văn-Son.

CẤP BẰNG

Quí thầy Mai-thọ-Truyền, Nguyễn-minh-Pháp và Nguyễn-tấn-Đo mới được chấm đậu kỳ thi tuyển chọn Thơ-ký Thượng-thơ, được cấp bằng và bổ đi giúp việc tại Soái-phủ Namkỳ tùng sự quan đầu phòng tòa nhứt.

THIÊN BỔ

Ông Nguyễn-phú-Xuân, Rédacteur de 1re classe đang hành sự tại Vũng-tàu (Baria) nay bổ đi tùng quyền quan Tham-biện Chủ-tỉnh Tây-ninh.

VINH-THĂNG

Đốc-phủ-sứ Âm

Ông Nguyễn-v-Trạch, Tri-huyện hồi hưu, Nguyễn-quang-Minh, Tri-phủ nhứt hạng hồi hưu Baria.

Phủ-Âm

Ông Lê-văn-Lưu, Giáo-tập hạng nhứt (ngạch Thành-phố Cholon).

Huyện-Âm

Quí ông: Nguyễn-văn-Bút, Thông-phán thượng hạng phủ Toàn-quyền Hanoi; Nguyễn hữu Hiệp, Thông-phán thượng hạng Soái-phủ Namkỳ Saigon; Huỳnh kim Khánh, Thông-phán thượng hạng Soái-phủ Namkỳ Saigon; Nguyễn nhạc Tu, Thừa biện thứ sai hạng nhì Thành phố Cholon; Lê văn Dành, Thông phán hạng nhì sở Tạo tác Saigon;

Phan thơ Nhan, Thông ngôn Tòa án Saigon; Bùi quang Len Họa sanh thượng hạng Saigon Nguyễn thanh Vân, kỷ lục địa hạt Longxuyên; Nguyễn công Khanh, Trần phát Đạt, Lê ngọc Chương và Nguyễn hữu Du, Cai tổng hạng nhứt ở Bạcliêu, Baria, Bentre và Vinhlong; Lê thành Tào, Thông phán sở điền ốc hồi hưu, Baria; Nguyễn văn Dau, Giáo tập thượng hạng hạng nhứt Tânan; Đoàn nhứt Vinh, Giáo tập thượng hạng hạng nhứt Mytho.

Đông-Pháp thời-sự

GIÁ BẠC

Kho Nhà-nước.	9f.55
Ngân-hàng Đông-pháp. .	9 80
Ngân-hàng Hồngkong-Shanghai. .	9 80
Ngân hàng Chartered. . .	9 80
Sté de Gérance de la Banque Industrielle de Chine.. .	9 80

GIA LÚA

Lúa chở đến nhà-máy Cholen (mỗi bao) mỗi tạ 100 kilos.

Vinhlong. . .	6$45	tới	6$55
Gocông. . . .	6 80	»	6 90
Baixâu. . . .	6 75	»	6 80
Bacliêu. . .	6 90	»	6 00
Giá thường bực trung. . .	6 70	»	6 80

BÀ HỎA HẠI THỢ RÈN

Anhóa. — Có lẽ thì bà hỏa phải thương thợ rèn chớ? Vì lò rèn nào cũng có thờ bà Hỏa, mà sao bà không thương hại thợ rèn cho không chỗ làm ăn. Như hồi đêm 11 rạng 12 Août 1924, lúc 3 giờ khuya bà Hỏa ra tay thiêu hủy một cái nhà lò rèn của tên Hồ-văn-Trăm, 32 tuổi, làm thợ rèn ở Nguyệt-Thạnh (An-hòa) bà Hỏa lại đốt luôn một cái nhà của mẹ tên thợ Trăm nữa, dân tỉnh chạy đến tiếp cứu nhưng không thể chửa nổi, phải đành để cho bà Hỏa thiêu diệt. Sự hư hao chừng 1000$00. Nhưng cũng may vì ở gần mé kinh nên mấy cái nhà ở gần đều tưới nước mà ngừa trước nên vô hại. Thương thay người không nhà ở, kế không chỗ làm ăn, sự cháy nhà đây tên Trăm hồ nghi có kẻ oán thù nên cậy bà Hỏa rửa hờn giùm, chớ không phải là lửa lò rèn phát ra. Đáng giận cho những đứa gian hiểm ghét ngỗ không thương người có chí làm ăn lại đem lòng đố kỵ.

Lai-cảo Trần-công-Chánh

THỜI ĐỢI CẢI-LƯƠNG,
ĐIỆN CUỒNG CỨNG CẢI-LƯƠNG

Mới đây nghe rằng tại làng Phước-hậu (Anhóa) có một cô con gái tuổi vừa quá đôi mươi, chẳng biết vì cớ nào cô phải chứng điên cuồng, mà cái cách điện cuồng của cô chẳng phải là ngây dại làm dử như người ta vì là cô điên cải-lương, nên đến hồi điên thì cô chỉ ca cải-lương mà thôi, cô ca hay cũng như mấy cô đào các gánh hát cải-lương vậy, hỏi ra thì từ nhỏ đến lớn cô chưa hề biết câu ca nào, nay cô có bầy ở động nào đô nhập cho cô nên cô mới nổi nghề ca như vậy (vì cô Bảy đô cô dựa theo gánh hát Cải-lương đã lâu, nay cô mới dựa theo cô nầy, chắc là cô Bảy muốn lập gánh cải-lương đa)!

NHÀ MÁY CỦA ÔNG
TRƯƠNG-VĂN-BỀN CHÁY

Sự thiệt hại tính tới 235 ngàn đồng

Chợlớn. — Ai cũng biết ông Nghị-viên quản-hạt Trương-văn-Bền có hai cái nhà máy ở khích nhau, một cái xay lúa gạo và một cái nhà máy dầu ở tại quai du Cambodge số 40. Mới hồi 3 giờ khuya ngày chúa-nhựt 17 Août nầy, không rõ vì sao mà vụt phát lên cháy rất dử dội. Khi hay tin ấy ông cò Boucly ở Cholon và vòi rồng của Thành-phố lập tức đến nơi, đặng cứu chửa. Cách chừng nửa giờ thì vòi rồng của khách-trú cũng đến tiếp tay tưới nước. Lửa bắt cháy dầu dừa và trấu trong nhà máy nên cháy rất dử dội, ngọn lửa lên đỏ trời còn khói tỏa mịt mù một góc. Tuy là nhờ có vòi rồng tưới nước rất lẹ làn song sức lửa mạnh quá nên cũng không làm chi lại. Đến 5 giờ sáng hai nhà máy rất nên đỗ sộ của ông Hội-đồng Bền hóa ra một đống tro tàn ai trông thấy cũng lắc đầu chắc lưỡi.

Ông cò Boucly tra xét ra mới hay là lửa phát ra tại hai dãy điện dụng nhau. Mà dây chắc là có kẻ thù oán ông Bền rồi gây nên tai hại ấy. Sở tuần-cảnh đã có bắt nhiều người mà tra xét.

Sự thiệt hại về cuộc hỏa hoạn nầy tính tới 235 ngàn nguơn bạc, nhưng nhờ có bảo-kê nên ông Bền cũng khỏi lo.

RỦI RO THIỆT MẠNG

Cầnthơ — Hồm 15 Août, hồi 2 giờ rưỡi chiều, cậu Trần-phước-Xương, mới 11 tuổi, xuống tắm dưới kinh 600 thước ở tại chợ Cầnthơ, rủi bị máu xâm nên hụt cẳn mà chìm mất xác. Tên Nguyễn-văn-Nhiều thấy vậy nhảy xuống mò được cậu bé đem lên rồi chở về nhà thương, tuy là nhờ quan lương-y tận tình cứu cấp, song cậu bé hồn đã xa chơi miềng dị lộ.

Trả bạc mạng ấy là châu ông Hội-đồng quản-hạt Võ-văn-Thơm.

ĐÁ BANH

Pnompenh. — Hồm lễ Assomption hội Saigon lên đấu với hội Olympic ở Nam-vang. Rồi bữa ấy trời mưa ước ái, sân bị nước ngập một hai chỗ nên cuộc tranh đấu nầy không được hay như khi trước. Hội Saigon ăn được 2 bàng. Lần thứ nhứt Chapuis và lần thứ nhì thì Valentin đá ngay vô cửa. Thật Chapuis và Valentin là tướng tài nên mới tránh khỏi hậu-tập Olympic mà đem banh vô lưới.

Cũng chẳng nên quên công Feydel (ahh) vì nhờ cò tướng ấy dùng demi-centre thật lẹ làn và cang-đảm nên đội tiền-phuông mới vững lòng mà thắng trận.

ĂN CƯỚP ĐÓN ĐƯỜNG

Giết người lấy của

Phanrí. — Ai cũng biết Phanrí là một làng nhỏ ở phía bắc tỉnh Phan-thiết, dân cư toàn là tay làm nghề chài lưới mà độ nhựt. Phanrí qua Phanthiết thì có một con đường dài độ 65 ki-lô-mét, mà đường ấy đá rậm rạp, vắn vẻ, nên thường có quân côn-đồ hay ẩn núp để thừa dịp đón người cướp của.

Mới hồm bữa thứ hai nhằm ngày 11 Août rồi đây, tên khách Long-bích-Xuân, là tay giàu có ở Phanrí, bởi muốn đi kiếm bò mua về làm mùa, nên phải đến làng Bay-Muoi, làng ấy ở cùng gần làng Son-Luy, những tay sẵn bắn ở Saigon ai cũng đều biết cả.

Long-bích-Xuân đến làng Bay-Muoi lo mua bò xong rồi mới lên xe-kéo mà về Phanrí (Thứ xe-kéo ở đây có hai người: một kéo, một đẩy). Đi được hơn nửa đường, xảy có sáu tên côn-đồ mặt mày rất nên hung ác, đứa cầm dao đứa vật mát ở trong bụi rậm nhảy ra đón đầu xe làm dử. Chúng nó kéo tên khách Long-bích-Xuân xuống đất, rồi đứa thoi đứa đá tên khách tê lăng nhào, một tên khác chạy lại đè trên mình rồi một tay nắm đầu một tay cắt họng. Chúng nó lục lưng lấy cái bọt-phơi và tiền bạc với một cái chìa khoá tủ sắt của tên khách ấy, rồi bườm mất.

Khi hay tin ấy ông cò Capdeville lập tức đến nơi thì thấy tên Long-bích-Xuân nằm trên vũng máu, cuống họng đứt lìa, rất nên ghê gớm.

Hai tên phu xe liền bị bắt dẫn về bót đặng tra hỏi lại hầu có bắt cho được hung phạm mà trừ hậu oạn cho nhơn dân được bình an.

ĂN CƯỚP GIỮA KINH-THÀNH
BA TÊN KHÁCH-TRÚ BỊ BẮT

Á-xẩm Châu-Quế, 39 tuổi, buôn bán hột vịt, ở với một bà dì, nơi căn phố số 24, giáp phố 60 căn trong đường hẻm Boulevard de la somme gần hãng dầu lửa Franco-Asiatique. Tuy là tay buôn bán hột vịt hột gà, song á-xẩm ở kiếm ăn cần tiện tận lâu ngày cũng khá quá. Đứa gian dòm hành gia-đạo á-xẩm rồi phát động lòng tham quyết đoạt cho được của ấy mà ăn xài cho sung sướng.

Chiều bữa 18 tây, lối 6 giờ 45 phút, bà dì đang ăn cơm còn Châu-Quế thì ngồi đếm hột vịt đặng sáng ngày có đem ra chợ mà bán. Xảy có tên khách Lý-Giai kêu là Huỳnh-Bình ở ngoài bước vô làm bộ hỏi thăm giá hột vịt. Lúc đang nói chuyện, xảy có 2 tên khách khác bước vô rồi khép chặc cửa lại, kế tên Phùng-Xương nắm đầu á-xẩm mà vật xuống. Á-xẩm la lên và quyết chống cự với ba tên ăn-cướp, ai dè Phùng-Xương rút dao phay ra đâm chị ta hai mũi ngay ngực.

Trong lúc ấy tên Tiên-Phu kêu là Lý-Nhi chạy lại bà dì của á-xẩm Châu-Quế mà hăm rằng nếu bà ấy la lên thì mạng bà đã tới. Rồi nó thộp ngực bà già đưa dao làm bộ cứa cổ, nhưng không cắt cổ mà lại chém nhằm bàn tay tả của bà lão một vít rất sâu. Bà ấy điến hồn, ngậm miệng nín khe không dám hô hố. Rồi đó ba đứa sát-nhơn ấy mới lục soát cùng nhà mà kiếm tiền bạc.

Ai dè mấy người lân cận có nghe tiếng á-xẩm Châu-Quế la lúc trước nên chạy lại dòm theo lỗ chìa khóa mà xem, thấy rõ các việc mới trí hô lên rồi áp lại phá cửa tuông vô mà rượt ba thằng ăn-cướp. Ba tên ấy chạy tuốc ra ngõ hậu rồi leo tường mà thoát nạn. Nhưng kẻ rượt theo, tay còn tay hèo, rượt tới đường Chaigneau đập trúng dầu tên khách Phùng-Xương té nhủi, nên bắt được. duy có 2 tên kia thì chạy vuột.

Dẫn Phùng-Xương về bót, thì gặp Lý-văn-Khá cũng chở á-xẩm Châu-Quế, đang koi hộp, đến đó. Lập tức ông Cò Carpentier liền dạy chở nó qua Nhà-thương cho Lương-y bổ rịt, và thông-tin cho Quan Biện-lý Lafrique, cho quan Quản-lý sở Mật-thám là ông Arnoux, cho ông Brunel, Cò bót chánh, cho ông Campana Cò bót Cholon hay, rồi liền mở đường tra xét.

Tra hỏi ngót 2 giờ đồng-hồ, Phùng-Xương cứ kiếm cớ mà giấu quanh giấu quất bọn đồng lõa, nhưng ông Cò Carpentier biết cách tra, Phùng-Xương phải khai rằng tên Lý-Giai kêu là Huỳnh-Bình là đầu đảng, vì nó đang hút á-phiện trong tiệm thuốc thì tên ấy lại rủ nó đi giết một á-xẩm giàu có ở đường Boulevard de la Somme mà lấy của. Hễ xong việc rồi thì chúng nó phải chạy về cái nhà lá ở ngay chùa trên đường Chasseloup-Laubat mà chia tiền bạc.

Nhờ có lời khai ấy, ông Cò cùng lính tráng mới đi tìm bắt. Hồi đó là 10 giờ tối, ông Cò và lính đến vây cái nhà lá ấy rồi vô bắt được hai tên kia đang nằm ngủ trên ván. Nhưng số bạc 950$ chúng nó đoạt của á-xẩm Châu-Quế thì đem giấu chỗ nào tìm chưa ra mối.

Yết thị đấu giá

AVIS D'ADJUDICATION

Lieu, date et heures de l'adjudication: Le 4 Septembre 1924, à dix heures au Bureau de l'Ingénieur en Chef des Travaux Publics de Cochinchine à Saigon.

Objet: Construction de 5 ponts en béton armé sur la Route Coloniale n° 16 (partie comprise entre Lobe et Camau) aux points kilométriques 2° + 145, 29 + 396, 30 + 868, 40 + 093 et 43 + 35.

Importance approximative. 69.323 $

Cautionnements provisoire et définitif 1.200 $ et 15.000 fr.

Bureau où le cahier des charges peut être consulté. — Bureau du Service Ordinaire « Arrondissement de l'Ouest », tous les jours, excepté les dimanches et jours fériés aux heures ordinaires d'ouverture des Bureaux.

Một đều rất quan-hệ cho trẻ con

NGƯỜI LÀM CHA MẸ PHẢI ĐỂ Ý

Con trẻ nên hay hư, phần nhiều thường ở tay cha mẹ nắng đức; sự giáo-dục ở nhà-trường quyết không đủ, cần phải có giáo-dục gia-đình phụ thêm mới hoàn-toàn. Đời bất luận là xưa nay, người bất luận là đông tây, khi còn nhỏ, tánh ai cũng lành cả, song khi lớn lên, ngày ngày tập nhiễm những vật-dục ở ngoài đến, rồi hóa xa lần, nếu không dạy, thì cái tánh lành ấy dời hẳng đi, thành ra một người tánh ác. Thế nên nhà có trẻ con không nên yêu phủ cho bổn-tánh trời sanh sao hay vậy, và cũng không nên lầm nghĩ rằng tuổi con người càng lớn, thì trí nào con người càng nẩy sanh, mà bao nhiêu đều khôn dại, toàn giao cho cái « tuổi » làm chủ-lễ.

Nước mình ngày xưa tuy xã-hội giáo-dục chưa đặng phổ-thông hoàn-bị, song ở chốn gia-đình thường giữ một cái nề-nếp lễ-nghi, nói với con không dối trá, cũng không mấy khi dỡn cợt quá đều, đến phát ra những lời tục-tiểu, vì thế nên con lớn lên trông có tư-cách phẩm hạnh. Ngày nay tuy trong hàng học-thức, tri-thức, có người nghề kiếp chỗ đó, song không mấy người, phần nhiều kỏ chẳng biết gia giáo là cái gì, không những dỗ con phóng-túng, và lại bày đường chỉ ngỏ cho con, dắc con vào nơi lầm-lạc. Như một sự « nói chuyện » quan hệ cho trẻ con không ít, thế mà lắm người làm cha mẹ dám trước mặt con nói những câu-chuyện dị-đoan, câu-chuyện dâm-ô, không biết ấy là cái mồi, cái máy những gài con cái vào nơi ô-danh vô-đạo vậy.

Vì trẻ con đứa nào cũng vậy, lòng còn trong sạch như tờ giấy trắng, trí còn sáng sủa như gương không bụi, và lại cái tánh đó hay nhớ lắm, bất-luận câu-chuyện gì, mình nói ra không lấy gì làm hơn thiệt, mà nó thì bo bo giữ nhớ mãi không quên. Chúng nó lại có tánh ham biết, nghe câu-chuyện gì lạ tuy không hiểu mặc dầu chớ cũng để trí ghi nhớ, chớ có một ngày kín nghĩ ra mới mới thôi, không khác nào như các nhà cách-trí hóa-học diễn-học khoa-học vân vân, gặp việc gì thấy vật gì kỳ-lạ thì là ra công thí-nghiệm, lắm lúc cái vấn-đề mình giải-quyết nhau chơi mà thành ra một cái vấn-đề thí-nghiệm thiệt-hành của chúng nó. Câu chuyện của mình nói nhằm đạo-đức, trung lễ-nghi, có khí-khái, có trung-nghĩa thì rất bổ-ích rất phúc-lợi cho trẻ-con, còn nếu câu chuyện mình nói ra mà lả-lơi dỡn-cợt, hoa-nguyệt dâm-tà, thì chúng nó cũng ngho mà bắt chước theo, trí khôn bởi đó tới tăm, lương-tâm bởi đó mở dục, một ngày một tiềm-nhiễm dầu những đứa trẻ con ấy có lành cũng hóa dữ, có nên cũng hóa hư, khi bấy giờ muốn sửa đổi lại, cũng đã tập quen rồi, vì như gương kia đã bị thủy-lờ không lại sáng, tờ giấy trắng kia đã bị bôi nhớp không lại sạch, khốn thay!

Hằng thấy các nhà trung-lưu thượng-lưu mình, tợ-hồ như ai cũng coi sự nói chuyện là một sự thường, không can cập đến đường trí-dục đức-dục của trẻ con, nên không ai nghĩ đến xét đến. Coi như một sự mướn vú nuôi con thì rõ thấy cái khuyết-điểm giáo-dục con trẻ trong chốn gia-đình. Những người ở vú ấy toàn là người hạ-lưu vô trí-thức. Khi trẻ con nên ba nên bốn chẳng nói làm chi, đến khi nên sáu nên bảy cũng phải còn cần đến vú. Chúng nó đã là người hạ-lưu, thì nào có biết gì là trái là phải, là dữ, là lành, khi nói với trẻ con thì lựa dâu nói đó, thiếu gì lời tục câu quê. Đến ngày con trẻ có tuổi thành-đồng (7 tuổi trở lên 15 tuổi), cũng chẳng chăm-nom đốn, dỗ cho phóng túng, qua lại chơi bời với nhà hàn mạc hoan đàng, trong lúc chúng nó giao dầu đâu mà lại thì cũng là câu xiên-quàn lời dê-mạt mà thôi. Đả không biết ngăn ngừa những chỗ vậy, lại lắm phen tự mình nói chuyện với con hoặc nói với người khác mà có con đứng nghe, cũng đam chuyện thô-bỉ hư phong-tục nói càng. Giáo-dục gia-đình như vậy, nên không trách sao nền luân-lý xiêu đổ, cội phong-hóa suy đồi! Nói chuyện, nói chuyện, mới nghe qua thì hình như một vấn đề không khinh trọng đủ thiếu gì, mà xét lại thì ảnh-hưởng thật là to tác! Trong câu chuyện nói mà có nghĩa-lý có thú-vị, có chí-khí, có cang-thường, thì rất bổ ích trong tâm-thần người như gội mưa hạ hồng gió xuân vậy, còn như câu chuyện nói mà lời thô thói tục không chánh-đáng, không thẳng ngay, thì thật hại cho tánh-chất người, như ăn phải vật thực độc, thở phải không khí dơ vậy. Xin các người làm cha mẹ, muốn cho con có tư-cách phẩm hạnh tốt, phải giữ gìn trong khi nói chuyện.

B. T.

Xin ghé mắt!!!

TÁI-PHÁT KHÁCH-LẦU

Của M. TRAN-XAO dit KHÁ

Kính cùng quí ông quí bà, quí thầy quí cô cùng lục-châu quân-tử đặng rõ.

Bấy lâu nay tôi choán nghề sự chê khen thể cách của khách-lầu, nên nay tôi chẳng nệ hao tốn ráng sức lập một cái phòng ngủ hiệu « Tái-Phát Khách-Lầu » ở tại đường Tổng-đốc-Phương môn bài số 44 và 45 Cholon, phòng vì rất thanh khiết lại sáng sủa, và mát mẻ lắm, tiền phòng tôi tính rất nhẹ hơn các nơi, công trẻ sai vặt (boy) đều dỗ khiến, quí-khách nghỉ nơi phòng đều đặng vừa ý.

Quí chức thừa dịp đến Cholon xin ghé tại « Tái-Phát Khách-Lầu » tạm nghỉ thì sao sao quí chức cũng đặng vui lòng, đã ở gần garo xe lửa Cholon-Mytho cũng là bến xe hơi đi các nơi tiện bề cho quí chức.

Tôi cũng có lãnh may đồ y phục theo kiểu Langsa và Annam đủ kiểu, lại có bán hàng tàu, và hàng bắc tốt nhứt hạng và bán đồ nử trang theo kiểu kiêm thời rất khéo, cũng là xe máy và đồ phụ tùng, lại cũng có tiệm bán cơm tây (Restaurant) và bán cà-phê.

Vậy xin mời quí ông quí bà, quí thầy quí cô, thừa lúc rảnh việc xin dời gót ngọc đến tiệm tôi, thì tôi hết lòng hoan nghinh thậm rọng:

Nay kính bạch
Chủ nhơn: TRAN-XAO dit KHÁ

NHÀ HÀNG NAM-KIN

SIMON GẤM, *Chủ-nhơn*

Đường Lefèbvre, môn bài số 11, 13
— SAIGON —

Kính cáo Đồng-Bang,

Nhà hàng « NAM-KIN » từ khi sáng lập tới nay nhờ ơn đồng-bang chiếu cố vừa giúp cho, nên ngày đêm quí khách tới lui đông đảo, nhiều khi không đủ chỗ hầu tiếp. Càng được đồng-bang thương tưởng chừng nào thì tôi càng kính nể chừng nấy, nên có ý tìm cách nào làm cho vừa lòng đẹp mắt quí-khách, ngõ hầu đáp ơn tri ngộ ấy, chớ không như thường thể thấy khách đông thì vong phế. Bởi vậy nên nay tôi mới mở rộng thêm từng lầu trên, sửa sang dọn dẹp lại từng dưới phân biệt có nơi để dùng tiểu tiệc, có chỗ để bày đại yến, đặng hầu tiếp quí khách khi chén rượu tiếng biệt, lúc bữa ăn tẩy trần cho xứng đáng. Mỗi tuần thứ bảy và Chúa-nhựt có tài tử giai nhân đờn ca để trợ hứng cho quí khách nửa.

Nhân vật dùng trong bổn quán: người thì rành rẻ khuôn-phép vật dùng toàn đồ thượng phẩm tinh khiết.

Quí khách muốn ăn tháng, hoặc một buổi trưa hay buổi tối, hoặc luôn hai buổi thì có giá cả phân minh mà rẻ hơn các nơi; bổn quán cũng sẵn lòng lãnh dọn tiệc hoặc tại châu thành Saigon-Cholon hoặc trong lục châu.

Có các thứ bánh bán mỗi ngày.

Kính thỉnh đồng bang đến dùng thử một lần trước là giúp tôi nên nghiệp, sau sẽ thấy đều phương tiện như ý của đồng bang chẳng sai.

Simon GẤM, chủ nhơn
Nhà hàng NAM-KIN
11-13 *rue Lefèbvre, Saigon*

HÒA-SANH

HÃNG XE-HƠI ĐƯA BỘ HÀNH
BẾNTRE-BATRI

Kính cùng quí Ông, quí Bà đặng rõ, hãng xe thơ và đưa bộ hành của tôi lập ra đã gần mười năm. Ngày nay được hưng vượng, to tác, thì cũng nhờ quí Ông, quí Bà có lòng chiếu cố, lại lắm khi bằng lòng xe của tôi, khỏi sự hư máy dọc đàng, vì mỗi cái xe, vỏ ruột và máy móc đều tốt cả. Dầu có đều chi uất trắc, thì sẵn có thợ và đồ phụ-tùng đem theo. Vậy xin quí Ông, quí Bà, có lòng giúp tôi như trước, cho mối thương trường, càng ngày càng đỡ sộ, thì tôi thâm cảm không cùng.

Chủ nhơn kính cáo,
HUỲNH-BỒI
Chủ hãng xe-hơi,
« *Hòa-Sanh* » Bentre.

Lời rao

Ông quan tư Malandain, cựu Quản-lý sở Họa-đồ các đạo binh Đông-minh ở miền Cựcđông, cựu Quản-lý sở Chụp-hình vẽ bản đồ xứ ĐôngPháp, mới mở ra một phòng giấy tại đường Taberd số 31, Saigon, lãnh các công việc khảo xét, vẽ các bản đồ về việc địa đồ, bản đồ nhưng đất khẩn, đo các chỗ cao thấp đặng dẫn thủy nhập điền, đo rất đúng mực và mau lẹ vì nhờ có máy-bay giúp sức. Giải nghĩa, sửa lại, và chụp-hình bằng máy bay tại chỗ đất ấy. Vẽ bản đồ lớn nhỏ các đang các bậc thật kỹ và đo cách triangulation vân... vân...,

TRONG RĂNG
QUAN LƯƠNG-Y CUNAUD
Ở đường Chasseloup Laubat
số nhà 15
Nhổ răng một cách rất êm ái.
Trồng răng bằng sánh và răng vàng.

H. DELPEYRAT

Khi trước là Hãng E. POURTOU
Số nhà 33 ter, 35, 37, 39
đường Amiral Dupré Saigon
RƯỢU CHÁC, RƯỢU MẠNH
RƯỢU KHAI-VỊ, RƯỢU TIÊU-HÓA

Khăn den tốt đẹp

Nhiễu Bombay — Nhiễu Tàu và Bôn nhứt hạng giá mỗi khăn..... 3$00
Cô thứ Bombay hạng nhì..... 2 20
Cô thứ Bông hạng thường mỗi khăn 1 60
Khăn kết từ 8 lớp đến 4 lớp thôi.

Cúp tóc và để tóc có mối vấn khỏi đo nỉ, song muốn kết đính lại phải đo contour đo tête mấy tất phải chỉ rõ và đúng mấy lớp phân biệt kỹ càng tôi sẽ làm y theo, rồi gởi lại từ tế bằng Contre Remboursement thì quí vị phải chịu tiền gởi, nếu gởi mandat trước cho tôi thì sở phí tôi chịu vì gởi Contre Remboursement nhà giấy xa hơn 10 kilômètres tôi rao bấy nhiêu lời xin quí vị chiếu cố tôi rất cảm ơn.

Adresse,
NGUYỄN-VĂN-ĐỦP,
Propriétaire à Suối-đờn Bình-nhơn
à Laithiêu.

ĐÈN LÒA KIỂU MỚI

THỔI BẰNG DẦU LỬA

Đèn lòng đèn đứng, đèn treo
Bán tại tiệm
TRẦN-QUANG-NGHIỆM
200, đường d'Espagne Saigon

TRƯỜNG VÕ-VĂN

(CẦNTHƠ)

Ông Võ-văn-Thơm vì đa đoan công việc nên giao trọn quyền Quản lý trường Võ-Văn cho tôi.

Trường có sách vở, tủ kệ và khí cụ về khoa-vật-lý học (physique) và khoa-hóa-học (chimie) cho tiện bề dạy dỗ.

Cuối năm cũng phát phần thưởng đặng khuyến khích học trò.

Giáo-viên đều là người có đủ tư cách sư phạm. Tôi cũng có lập năm thứ nhứt như bổn-quốc (1re Année).

	Tiền học trong mỗi tháng
Năm thứ nhứt 1re Année.	17$00
Lớp nhứt Cours Supérieur. . . .	15 00
Lớp nhì Cours Moyen.	14 00
Lớp ba Cours Élémentaire. . . .	14 00
Lớp tư Préparatoire.	13 00
Lớp năm Cours Enfantin.	12 00
Lớp sáu Section Maternelle. . .	12 00

Như ngài nào có cho con cháu vào học xin viết thơ trước cho trường rõ.

Xin nhớ ngày tựu trường là 14 Août 1924, nhằm ngày 14 tháng bảy Annam.

MUỐN BÁN

Một cái nhà máy nhỏ, chạy hơi, chụm trấu, còn thiệt tốt, chạy một ngày đặng 19,20 tấn gạo, nhà máy nầy ở tại Anhóa (Mytho).

Vì tôi mới cất một cái nhà máy khác tại Khánh-hội gần kinh mới, kế bến đò đường Long-kiển (Saigon) chạy một ngày đặng 100 tấn.

Như chư quí-vị nào muốn dùng cái nhà máy nhỏ tôi, xin gởi thơ ngay cho M. Trần-văn-Nhiều, Commerçant 196-197 Quai Belgique Saigon mà bàn tính.

Nguyễn-thanh-Liêm.
Industriel Anhóa.

TRĂM NĂM KHÔNG PHAI

NHÀ HỌA CHƠN DUNG
NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
Số 73, Boulevard de la Somme
(NGANG GARE XE LỬA GIỮA CHỢ MỚI)
SAIGON

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo nghệ, và được 3 cái bằng-cấp Đấu-xảo Hànội; mới năm rồi dự cuộc Đấu-xảo thành Marseille lại được thưởng bằng cấp và Médaille rất xứng đáng. Hình vẽ thiệt tinh-xảo và để trăm năm không phai.

Chư quí vị muốn vẽ xin gởi hình chụp đến hoặc viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có biên rõ thước tất giá cả vị cái nghĩa phân minh.

HỘI NHÀ MÁY XAY LÚA VIỄN-ĐÔNG.

(Rizeries d'Extrême-Orient)

HỘI NẶT DANH VỐN HƠN 25 TRIỆU QUAN TIỀN LANGSA ĐỀU ĐÓNG TẤT SỐ

Ở TẠI SAIGON ĐƯỜNG BELGIQUE, MÔN BÀI SỐ 15. — NHÀ MÁY XAY VÀ KHO TRỮ Ở TẠI CHOLON

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA

MUA LÚA VÀ LÃNH BÁN LÚA — GIỮM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — LANH LÚA GỬI KHO

TRƯỚC KHI BÁN LÚA xin hỏi bổn hiệu; nếu vị điền-chủ nào mắc đi không đặng thì viết thơ cho bổn hiệu sẽ đến riêng mà bàn luận. — MUON HỎI CHI THÌ BỔN HIỆU SẴN LÒNG CẮT NGHĨA CHO HẾT

CÓ ĐẶT HÀNG NGÁNH TẠI CẦNTHƠ và có lập chành mua lúa nơi các chỗ thị-tứ.

Phòng việc: ở tại đường Belgique, môn bài số 15.

A. DENHOLM

N° 36-38, Rue Lefèbre N° 36-38

SAIGON

THIỆN NGHỆ VỀ VIỆC RÁP MÁY XAY LÚA GẠO

Đã ráp hơn 30 cái nhà máy từ 10 tấn cho đến 500 tấn ở tại Đông-pháp.

Cam kết chắc chắn về sự lúa gạo xay ra đặng bao nhiêu và sự bền bỉ chạy tốt của máy móc.

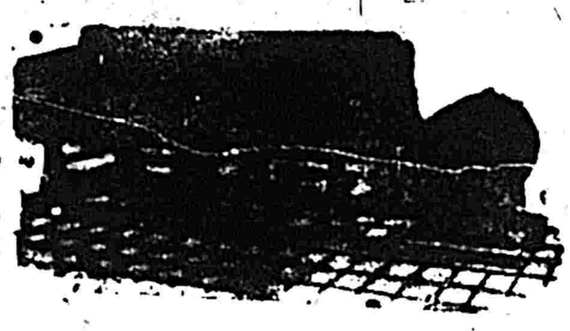

NGUYÊN GIÀN MÁY — ĐỒ PHỤ TÙNG — ĐỒ THAY ĐỔI — DÂY TRÂN EMERIE — VÂN VÂN — MÁY LÀM DẦU, LÀM ĐƯỜNG — MÔ-TO NỔI SÔ-DE V. V. GIÁ PHẢI CHẲNG

F. MARTY

116, Boulevard Charner — SAIGON

Soleries — Dentelles — Broderies

Laine blanche et couleur

Toiles — Cretonne et batiste pour lingerie

Velours et Soleries pour robes

Soie d'Alger pour broder

Tissus et rideaux pour ameublement

Services de table en blanc et couleur

Serviettes de toilette

Expéditions dans l'intérieur

XƯỞNG THỢ MỘC CHẠM VÀ CẨN CỦA

M. Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

SÁNG TẠO NĂM 1900

Xưởng chánh tại LAITHIÊU (THUDAUMOT) Quai A. Outrey

Đường mé sông chợ đi ra

TIỆM NGÀNH CÓ TRỮ ĐỦ MÓN

1° Tại *Mỹtho* đường mé sông, nơi bến tàu và xe-hơi; 2° Tại *Cầnthơ* đường mé sông, ngay cầu tàu của khách-trú; 3° Tại *Trảivinh* đường cái, ngay Tòa-bố; 4° Tại *Rạchgiá* đường mé sông, nơi bến tàu.

Xưởng nầy có đóng sẵn đủ thứ bàn, ghế, tủ, văng, đều dùng toàn cây danh-mộc như: Trắc, Cẩm-lai và Gõ mà chế tạo nhiều kiểu khéo léo, thợ làm thật là tinh-xảo, không hề giả-dối. Bấy lâu danh tiếng, được chư quí vị hảo gia khen ngợi về sự kỹ-càng chắc-chắn rất vừa lòng.

Kính mời quí khách đến xem chơi, hoặc mua hay là đặt theo ý, tôi sẵn lòng tiếp rước và hồi âm liền.

Mandat và dây thép thì đề: NGUYỄN-HIỆP-HÒA, Laithiêu.

NHÀ SƠN MÀU XANH, TẠI ĐƯỜNG *Bonnard số 90, Saigon*

LÀ TIỆM

ĐONG-NAM-MỸ

Chuyên khắc ấc thứ con dấu bằng đồng, có thợ đóng giày tây giày ta, đờn ông, đờn bà, con nít, đủ kiểu, nón FEUTRE bên tây mới lại nhiều kiểu nhiều màu bán buôn, bán lẻ, và các thứ TRÀ ĐẠU-XUÂN, NINH-THÁI, LIÊN-TÂM, Ô-LONG rất thơm và ngon, Cao Lộc-Giác gia dụng ẩn bổ dưỡng tinh thần và thuốc phấn trừ bịnh Hôi-nách rất công hiệu, xin mời quí-khách chiếu cố.

Các thứ hàng của bổn-hiệu mua tại gốc nên bán sỉ tính giá thiệt rẻ hơn các nơi.

NHÀ MÁY XAY LÚA KIM-THỜI

NAM-THUẬN-AN

M. NG.-CHIÊU-THÔNG

Ở góc đường Bonnard và đường Pallikao

Dây thép nói số 729

Dây thép thường: Thông Chelon Binhtây

Máy xay chạy bằng mô-tơ điện-khí rất tinh-hảo.

ANCIENNE MAISON PHÚ-TOÀN

ĐỒNG GIÀY TÂY VÀ ANNAM

LE-VAN-BEN

CHỤP HÌNH VÀ RỌI HÌNH RA LỚN

— SAIGON —

[illegible] Rue Amiral Courbet (Halles Centrales)

Vĩnh-Sanh

45-51 Boulevard de la Somme, Saigon

Có tại bổn hiệu VĨNH-SANH ở đường cái Boulevard de la Somme số 49 và 51 ngan chợ-cũ Saigon:

1° Thợ họa hình và chụp hình rất tinh-thần, khéo léo, đời đời chẳng hề phai lợt và đủ kiểu.

2° Nhỏ làm ra to (agrandissement) tợ như người sống chẳng sai.

3° Trồng răng theo thể-thức người Langsa, giá đã rẻ mà lại chắc chắn. Bịch răng bằng vàng: vàng tây hay là vàng Annam rất thanh lịch.

4° Các thứ thuốc, giấy và đồ phụ tùng trong cuộc họa hình. Có bán sỉ và bán lẻ các thứ thuốc bên Thượng-Hải và bên Trung-Huê gởi lại (Thuốc của mấy thầy có danh tiếng xưa nay).

Cũng có bán các món hàng-hóa bên Đại-Pháp đem qua luôn luôn.

Kính mời chư quí-vị đến tiệm tôi mua đồ lần hầu giúp cho tôi nên cuộc thương trường. Tiệm tôi mua bán thiệt tình chẳng hề xảo trá; cách tiếp rước quí-vị một cách khiêm-nhường. Xin quí-vị đoái lòng, ngàn năm tôi ghi nhớ.

VĨNH-SANH, Cẩn cáo.

P. S. Tiệm tôi cũng có cất kiến xe-hơi, Tên thợ Soi-lương-Bủu có danh tiếng tại xứ Trung-Hoa, ở bên Trung-huê-quốc chụp hình khéo lắm và mau lắm, tên thợ nầy học tại Huê-kỳ-quốc, có đem đồ qua nữa là ngựa cỡi được và cọp, xe hơi, tàu hơi, sơn-thủy mới tốt lắm, và các thứ bông sen tại Tây-hồ. Kiến cũng có đồ tiên ngộ bán nguyệt.

CHANG-VE-ON dit TRƯƠNG-LÂM

THỢ BÁN KIẾN CHUYÊN-MÔN

204, đường Marins. — CHOLON

Có sắm đủ đồ khí cụ theo kiểm thời Có đủ thứ kiến thượng hảo và gọng thượng hảo.

CÓ CÁC PHẦN THƯỞNG

1° Giấy tốt đề ngày 23 août 1920 của quan Đốc-tơ Dejean cựu Quản-lý Nhà-thương Đồng-đất Saigon cho.

2° Bằng cấp đề ngày 26 août 1921, của ông Quesnel cựu Thống-đốc Nam-kỳ ban cho

3° Bằng cấp đề ngày 26 octobre 1921, của ông Bergier Maurice, cựu Đồng-lý Phòng-thương-mãi Saigon.

4° Giấy tốt đề ngày 13 Février 1922 của quan Đốc-tơ Casaux, Quản-lý trường Y-viện Hanoi.

5° Mề-đai vàng và bằng-cấp mề-đai, Cao-miên Long-bội-tinh đề ngày 15 Avril 1921, của Đức vua Cao-miên ban cho.

Ai muốn có lợi 20 %

Trước khi cất nhà hay là phố, xin do nơi nhà *Vinh-xuân-Long*, là một cửa hàng của người Annam mới lập tại *Bà-Chiểu*, làng *Thạnh-mỹ-An*, ở con đường vòng *Bà-Chiểu* qua Thị-nghè, lục kêu là đường hàng sanh, hạt *Giađinh*.

Tại nhà *Vinh-xuân-Long* vẫn có bán đủ các thứ cây: dầu, sao, gỗ, ăn vẫn, hoặc cưa sẵn, hoặc chưa cưa, và đá tảng, đá miếng xây nền, giá thật rẻ hơn các nơi, vì là cây nhà là vườn, chớ chẳng phải mua đi bán lại như bạn hàng khác.

Người ở xa mua cây, vàng và đá, thì nhà *Vinh-xuân-Long* cũng có thể đem đến tại chỗ mà giao; và cho đặng giao thiệp cùng nhau trong cuộc thương trường, thì chủ nhà *Vinh-xuân-Long*, có ý muốn lập tiệm ngành trong lục châu, vậy xin ai muốn trữ đá, cây và vàng cưa sẵn rồi mà bán lại, thì xin đến, hay là viết thơ mà thương nghị.

Chủ nhơn:

NGUYỄN-VĂN-THỌ,

Marchand de bois Tânninh.

TIỆM ĐÓNG XE

Sửa xe và bán đồ phụ tùng

đường Luro môn bài 99 và 101

(Đất-hộ) Saigon

TRẦN-VĂN-HIỆP, chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là xe mui, xe hai bánh, xe kiến, xe kéo và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn; có bán đèn xe đủ kiểu, bánh xe cao-su bằng cây giá tị bên tây chở lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiến đèn tây, đồ bắt [illegible] chiếc và xe song mã bằng da [illegible] rất khéo và chắc, có bán yên cời, chuông đạp hai tiền, bình đồ thắp đèn khi đi theo xe. Sơn xe, — và sửa xe.

Cúi xin quí khách có dịp đến Đất-hộ xin ghé lại tiệm tôi một khi trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi đa thiểu mua giúp làm ngời, thì tôi rất cảm ơn hạ cố. Còn chư quí khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm món chi cũng giá cả tôi sẵn lòng hầu đáp.

Chủ-nhơn cẩn khải.

Thiệt-nghiệp-xưởng

F. NAM & L. LỤC FRÈRES

Đường Pellerin môn bài số 142-144

SAIGON

Bổn hiệu chuyên việc tu bổ máy viết, tủ-sắt đủ kiểu.

Rèn sắt bông và các thứ kim khí rất huê lệ.

Sửa súng và đủ các thứ khí giới.

CHUYÊN NGHỆ. — Mài dao lớn nhỏ, mài kéo, dao cạo, vân vân, dùng máy điện dồi mài thật bén. — *Soudure Autogène.*

Rèn các đồ phụ tùng theo kiểu vở tâm thường và đúng chỗ.

RÈN GIƯỜNG SẮT

VÀ ĐỒ DÙNG NGOÀI HUÊ-VIÊN

LÀM ĐỒ BẰNG SẮT

Cửa ngõ và rào sắt, cửa và rào sắt đủ kiểu để rào mả.

Làm kiểu huê-mỹ và kiểu thường. Ống khóa và chìa khóa thiệt chắc.

Có làm đồ thâu-lôi (paratonnerre) chế tạo và sửa máy móc xe-hơi, xe máy hơi.

Làm đồ gởi đi Lục-tỉnh.

Công việc làm kỹ lưỡng mà giá rẻ.

MAISON DE TAILLEUR

Spécialité de tous costumes pour Hommes et Enfants

Déjà réputé par sa coupe et travail rapide

GIA-CÁT

AU CHIC TAILOR TONKINOIS

84, Boulevard Bonnard — SAIGON

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi mới mướn ở Bắc vào một người Maître cordonnier thiện nghệ cắt rất khéo đủ kiểu quần áo tây và tôi lựa rõng những thợ may thiệt giỏi ở các chà hàng tây lớn, công việc làm thiệt mau, thiệt khéo và chắc chắn cho vừa lòng quí khách.

Vậy cúi xin quí khách có dịp đến Saigon xin ghé lại tiệm tôi xem công cuộc tiệm tôi làm và cần dùng món chi đa thiểu thì tôi rất cảm ơn và hết lòng nghinh tiếp. Còn chư quí khách ở xa muốn gởi kiểu mẫu và may hay đặt hàng chi cũng giá cả tôi xin tính giá phải chẳng và hết lòng hầu đáp tức thì.

Chủ-nhơn cẩn khải,

HOÀNG-HỒNG-NGỌC.

Biscuits Quốc-Nữ

Bánh đã thơm, lại ngon, để lâu được, có beurre, sữa bò, vanilline và chocolat, và không khí nào phá bụng.

Có bán là nhiều thứ, như quí ông quí bà mua nhiều về bán lẻ, hoặc đem đi xa cho bà con, thì tôi có sắm sẵn hộp lớn, hoặc thùng lớn, để cho quí ông quí bà đùng, rất tiện rất hợp phép vệ sanh.

Cũng có vô hộp theo kiểu bánh Âu-Mỹ hộp lớn 0 $ 50 hộp nhỏ, trôn 0 $ 20, và có gởi bán tại tiệm bán hàng tây hàng tàu, lãnh nhiều chà M. Nguyễn-khắc-Trương, ở đại-lộ Bonnard số 81.

Cũng có lãnh làm bánh tiệc, noẽc tân gia tân quan vân vân.

Envoi contre-remboursement

Nguyễn-thị-Thân, 13, rue Lareynière.

THI-THỌ

Tiệm thợ Bạc

NGUYỄN-VĂN-THƠM

Bijoutier ancienne Maison de NGUYỄN-VĂN-GIÁO

N° 43 rue Schrader Saigon.

Kính cáo cho quí ông quí bà rõ: Nguyên tiệm nầy trước của Nguyễn-văn-Giáo, đã qua phần rồi. Nay tôi là Nguyễn-văn-Thơm là em kế nghiệp cũng làm đồ nử trang theo kiểu kiểm thời, nhưng là: trâm, chuyền, kiến, chuỗi, bông tai, nút áo, vàng đôi, kiến cẳng, neo bộng, neo đặt, đồng chiếc v... v.. Đủ thứ theo kiểm thời cũng như ngày trước vậy.

Xin quí ông quí bà, muốn dùng món chi xin đời gót đến tiệm tôi, hay là viết thơ mà gởi cho bổn hiệu, thì tôi cũng hết lòng theo ý quí ông quí bà dùng món chi thì tôi cũng hết lòng cẩn thận mà gởi đến cho quí ông quí bà dùng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-THƠM

Bijoutier 43, rue Schrader SAIGON

HÔTEL DE CHOLON

Tân-Long lữ-quán

Kính cùng quí khách rõ: tôi dọn một tiệm ngủ hiệu Hôtel de Cholon, Annam kêu *Tân-Long lữ-quán*, ở đường Marins số 312; 4 từng phòng rộng mát và sạch sẽ lắm, từng dưới nhà bàng bán rượu tây và đồ hộp đủ thứ; từng thứ nhì và thứ ba phòng ngủ; từng thứ tư để chiều mát đặng cho quí khách hứng gió cho thong thả.

Xin quí khách thừa dịp đi ghé đến tiệm tôi một lần thì rõ. Xin chiếu cố rất cảm ơn.

Nay kính

Chủ-nhơn: Kha-Ú-Phúc

TRƯƠNG-THÁI-TRỮ

Chủ nhơn

NAM-CHÂU KHÁCH LẦU

Rue Amiral Courbet Saigon đường số 15

Phòng sạch sẽ lắm, thiệt rộng-rãi, rất thanh-tịnh và lại khoản-khoát. Giá rẻ.

Quí khách tiện đường ghé nghỉ tại «Nam-châu khách lầu» chắc đều đặng vừa ý. Bọy rất khuôn phép.

Có xe-hơi, tiện cho quí khách khi muốn du-lịch.

Lâm-quang-Rot.

Chủ nhiệm.

Xin chiếu cố

Đời thạnh trị thái bình, thì con người sanh sáng ra càng đông đảo hơn khi trước bội phần, bởi vậy tôi đêm thấy mỗi khi Saigon có bày chơi lễ, hoặc là cuộc chơi v.v. thì tội nghiệp cho quí-khách ở lục-châu lên Saigon chơi, mà chẳng đủ khách-quan nghỉ ngơi, làm sự vui thành ra buồn. Bởi vậy chúng tôi mới lập ra một Tiệm-ngủ, hiệu NAM-TRUNG KHÁCH-SẠN tại đường Nécdéis N° 101-103 gần bên góc Tiệm cầm-đồ Saigon. Phòng ở tứ phía theo mặt đường đi, rộng rãi mát mẻ tư bề yên tịnh, lại gần các mối đường xe lửa Chợlớn, đường giữa, đường mé-sông, và xe Blanhôa, xe Mỹtho rất tiện cho quí-khách khi lên xuống.

Cúi xin quí-khách tưởng tình đồng-bang giúp cho chúng tôi bền vững thì ơn ấy ghi tạc hằng ngày.

Quản-Lý:

HIỆP et THẮM.

POUR LES:

ARMES DE CHASSE

DES MEILLEURES FABRIQUES FRANÇAISES ET BELGES

MUNITIONS

de Chasse, de Tir et de Guerre

POUDRES DE CHASSE

NOIRES & PYROXYLÉES

TOUS ACCESSOIRES DE CHASSE

EXPLOSIFS FAVIER

Demandez à L. JACQUE & Cie

69, Rue Catinat — SAIGON

THUỐC RỜI VA THUỐC VẤN

DIANA

THUỐC VẤN

MONDIA

Ấy là thứ thuốc thật tốt hút đã ngon, mùi lại thơm chẳng khô cổ. Nếu chư tôn dùng thì sẽ bằng lòng.

Có một mình hãng Etablissements DUMAREST *d'Indochine Saigon và Pnom-Penh làm Đại-lý*

Một thứ trái Quả từ nầy rất có ích cho châu thân của con người ta, nên người dùi phải cho chắc rằng thứ rượu Quả-từ nầy rất hay, bởi vì dùng trái quả từ ép bỏ xát, lấy rõng nước của nó mà chế luyện nên thứ rượu nầy, uống nó mùi rất thơm tho ngon ngọt và gồm trị các chứng kể ra sau nầy:

Nhứt đầu chóng mặt

Nhứt mỏi gân xương.

Họng khô, lưỡi khô.

Uống thường nó thì mạnh phần nguồn khí, mạnh tỉ vị, ăn mau tiêu, và máu huyết chạy đều.

Như đờn bà con gái thường dùng nó chẳng những là mạnh mẻ mà thôi, lại đặng sống lâu nữa, thiệt trong hoàn cầu cho nó là một thứ rượu vệ sanh rất hay, như chẳng tin lời xin mua dùng thử thì biết.

Thuốc rượu nầy chẳng phải là vị thuốc.

Hiệu tiệm CỰ-HẢI

60 và 62, rue Marché, Cholon

Có trữ bán

TÂN TÂN HIỆP THÀNH

Hiệu tiệm số cầu chứng tại Tòa. *Ở tại đường Viénot số 40 ngan chợ Saigon mới.* Kerçon diệnnhơn

HUỲNH-VĂN-NHƯNG, kê-nghiệp.

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiểm thời, làm đã mau mà lại khéo, lại có làm ở ăn trộn có chứng bằng đồng xi nikkên (Nickelé) quí khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thơ thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gởi lập tức Contre Remboursement, nghĩa là đem tiền đến đóng cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUỲNH-VĂN-NHƯNG cẩn-bạch.

ĐÁNH DÂY THÉP
Để như vầy :
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
Cholon

DÂY THÉP NÓI
Số 638

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38. — CHOLON

CÓ BÀN CÁC THỨ THUỐC CAO, ĐƠN, HOÀN, TÁN RẤT TIẾN HIỆU NHƯ SAU NÀY

VỆ-SANH DƯỢC TỬU
(THUỐC RƯỢU NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG)

Thuốc rượu của tiệm Nhị-Thiên-Đường là một thứ thuốc rượu rất quí, do nơi tiệm chánh ở tại Quảng-Đông gởi lại ; thiên niên trường thọ đoạt tạo hóa chi công, xưa nay chẳng có thuốc rượu nào mà bổ dưỡng nhơn thân điều hòa huyết mạch, cường tráng tinh-thần, cho bằng thứ thuốc rượu nầy. Hễ uống nó thường thì mặt mày hồng nhuận ; gái trai già trẻ, bốn mùa đều dùng được, thật nó là bá bổ Thánh-dược ; công hiệu như thần.

Nếu uống thuốc rượu nầy thường thì dặng tiêu trừ bá bịnh tinh-thần khương kiện, định dương toàn thân ; khai tỉ kiến-vị, máu mo đều-đặng, nước da mịn-màng ; những người mà tiên-thiên bất túc, hậu-thiên bất điều, thì nên uống nó cho thường mà bổ dưỡng.

Đờn bà mà vàng da ốm gầy thì nên dùng nó, hoặc muốn an thai bảo-sảng, thì uống thứ thuốc rượu nầy khỏi lo hậu hoạn.

Ấy là một thứ thuốc Vệ-Sanh rất nên bổ dưỡng.

SÂM NHUNG BỔI NGUƠN VỆ SANH HƯỜN
THUỐC BỔ NGUƠN DƯƠNG GIA SÂM NHUNG

Thuốc hườn nầy là một phương thuốc của Tiên-Thánh để lại quân thần tá sứ chế luyện phải phép, lại dùng vị Bảo-Lộc-Nhung và nhơn sâm, thiệt là đại bổ nguơn thần. Bất câu là đờn ông đờn bà mà uống được thì khí huyết vận hành, tay chơn mạnh mẻ ; thiệt là một phương tư bổ rất hay đó. Bổn Đường mà tiềm được phương thuốc rất hay nầy thiệt là một vật báu, rồi lại chọn lựa các thứ dược liệu hạng nhứt, tuân theo phép một nửa thì luyện ra cho thành cao, còn một nửa thì nghiền tán ra cho thiệt nhỏ hòa với sâm nhung và mật ong làm ra hườn.

Xin chư tôn hãy mua mà dùng thử, thì mới biết rằng bổn Đường khéo chọn Sâm nhung và các thứ dược liệu hạng nhứt mà chế luyện rất tinh-hảo. Xin kể những chứng dùng được và cách dùng kể ra sau nầy : Đờn ông mà tiên-thiên hậu-thiên chẳng đủ, tinh thần hao kém, hoặc lo lắng nhiều việc mà tỳ vị hư yếu hoặc thận chí bất định, hoặc bị trường phong hạ huyết, thì phải nấu trái táo đen lấy nước mà uống với thuốc.

Phàm kẻ học trò siêng năng học tập, tư lao quá độ, tinh-thần hao kém, tứ chi mỏi mệt, cứ mỗi buổi sớm mai uống 1 hườn, chiều uống 1 hườn, hễ uống lâu chừng nào thì tinh thần mạnh mẻ, học thức ắt thông minh ; còn những người buôn bán lo lắng đêm ngày, hễ uống 1 hườn thì tinh thần tráng kiện, uống được nhiều rồi, đâu thức cả đêm cũng không biết mỏi. — Những người hút quá độ, thận hư khí suy, đàm ngăn bất khò-khè, thì phải dùng nước trà nóng mà uống thuốc.

Bất luận nam phụ lão ấu, khí huyết đều hư, hoặc già rồi mà thận suy khí yếu, gân cốt bải hoải, ăn uống chẳng ngon ; hoặc bị hàng đàm ngăn chặn hoặc trúng khí hư hàng mà phải sanh ho, thì phải dùng nước muối măng mẳng mà uống với thuốc. Đờn ông bị bạch trược, đờn bà bị bạch đái, hoặc đờn ông con trai nằm chiêm bao di-tình ; phải dùng nước trà mà uống với hoàn thuốc, đờn ông thận-tinh đều lạnh, đờn bà mà tử-cung cũng lạnh thì rất khó mà kiếm con, mỗi buổi sớm mai và chiều đều phải uống một hườn, uống với nước trà.

Đờn bà mới đẻ phải uống một hườn cho bổ nguơn-khí.

Đờn bà mà bị tiểu sản (nằm bếp đổi) thì khí huyết rất suy, hoặc đờn-bà mới đẻ mà khí huyết kém hao, phải uống thuốc nầy với rượu, hoặc với nước gừng luôi.

Phàm uống thuốc nầy thì phải coi chứng bịnh chứng nặng nhẹ thế nào ; hễ nhẹ thì uống một hai hườn, còn nặng thì phải uống cho được lâu, thì tự nhiên âm dương điều hòa, tứ chi cường kiện, da thịt mịn màng, thân thể ắt trở nên mạnh mẻ.

Hễ uống thuốc hườn nầy thì phải cữ đồ chiên nướng cùng là đồ hàng lành sống sít đều chẳng nên ăn.

Chư-tôn huộ cố, xin hãy nhình cho thiệt chữ hiệu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG và ông PHẬT-MẬP, thì mới khỏi lầm.

Hộp kiến mỗi hộp 1 hoàn lớn giá là	1 $ 00
Hộp kiến hai hoàn nhỏ. . . .	1 00
Hộp kiến 4 hoàn nhỏ giá . .	1 20
Hộp cây mun 2 hoàn nhỏ. .	0 60
Hộp cây mun 4 hoàn nhỏ. .	1 20

PHỤ-KHOA KIM-PHỤNG-HƯỜN

Phàm đờn-bà khác hơn đờn-ông thì chỉ có 2 đều : 1° đường kinh, 2° sanh-đẻ mà thôi. Nên hễ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường kinh đều đặng. Nếu đường kinh chẳng đều thì khó mà có thai cho đặng, ấy là phần nhiều, gốc bởi ngoại-cảm, hoặc tại lo, rầu, buồn-bực, ưu-huất trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bịnh, đều cũng do nơi đường kinh không đều mà ra.

Tiệm tôi đây, từ ngày đặng phương thuốc mầu-nhiệm của ông Tổ truyền lại đến nay, hằng gìn lòng giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, gia công chế ra mà làm hườn để trị cho các chứng bịnh đờn-bà đều dùng đặng hết.

Còn như bình thời mà thường uống thuốc nầy, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bịnh mà rồi sanh con đó cháu cùng nhiều, chí như đờn-bà có thai mà uống thuốc nầy thì lại đặng an thai bảo sản, chẳng sanh con ra lại đặng mạnh mẻ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bịnh đờn-bà hiệu nghiệm như thần đó.

Chủ trị các chứng kể ra sau nầy :

1° Đường-kinh hoặc trồi, hoặc sụt, hoặc ít, hoặc nhiều ;

2° Bạch-đái, Bạch-đâm, ra hoài không dứt ;

3° Đường-kinh hoặc vàng dợt, hoặc đen bầm ;

4° Khí huyết đều hư, đường-kinh không có ;

5° Hoặc đường-kinh ra nhiều quá như muốn làm bằng ;

6° Đường-kinh đi nghịch, sanh ra thổ huyết, trong bụng thì đau ;

7° Thân thể chẳng yên, xây-xẩm mặt mày, ăn uống không tiêu ;

8° Đau lưng, mỏi cẳng, vàng mét, ốm gầy ;

9° Thai động chẳng yên, trong bụng đau hoài ;

10° Đẻ rồi ứ huyết mà đau, hoặc lá nhau không ra.

CÁCH DÙNG : Mỗi ngày phải uống 1 hườn, uống với nước trà. Còn đờn-bà đẻ thì phải dùng nước đái con nít mà uống với thuốc.

CỮ ĂN : Những đồ sống-sít, lạnh-lẻo, cũng là đồ rang nướng nóng-nảy độc-địa chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 hườn giá là . . . 1 $ 00

BÁNH CAM TÍCH

Tại nhà thuốc NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG, Ông lương-y VI-TÉ-SANH, chọn các thứ thượng hảo dược-liệu mà bào chế ra như bánh, mùi ngon ngọt, để cho con nít ăn trừ các chứng cam-tích, sát trùng hay lắm.

Thường con nít hay có sanh trùng lãi, nước da vàng, ốm yếu, bụng nổi gân xanh, đau bụng, làm biếng ăn, hoặc tiêu ra bọt ;

Các chứng nói trên đây đều là bởi mang chứng cam-tích mà ra.

Vậy nên làm thứ bánh nầy để cho những con nít và người lớn ăn có ích lắm ; có trùng lãi thì nó tiêu ra, như không có trùng lãi, mà thường ăn bánh nầy, mạnh tỳ-vị, da thịt càng tươi, nếu ăn đặng lâu chừng nào, thì càng ngày càng mập.

Chư-vị có mua thì hãy nhìn cho chắc cái nhãn Ông-phật hiệu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG, mới phải là thứ thiệt, kẻo lầm thứ giả ăn vào thêm bịnh.

GIÁ LẠ :

Mỗi gói mười bánh. .	0 $ 10
Mỗi hộp 100 bánh. .	0 90

HOTEL D'ANNAM
Nam-Việt Khách-Lầu
N° 77 & 81, Boulevard Charner
10, Quai Le Myre de Vilers
Đường Kinh-lấp, đường Caravelle và đường mé-sông Le Myre de Vilers, SAIGON
HUỲNH-HUỆ KỲ, Chủ tiệm

Kính cùng Quí-khách rõ : tôi dọn một tiệm ngủ hiệu là HOTEL D'ANNAM (*Nam-Việt Khách-Lầu*) phòng rộng mát và sạch sẽ lắm, cũng có dọn phòng ở từng dưới đất được cận tiện Quí-khách, xin Quí-khách thừa dịp đi Saigon đến tiệm tôi mà nghỉ lấy lài thong thả lắm.

Lại tôi mới mở thêm một giải phòng ngành rất mát mẻ tại đường mé sông Le Myre de Vilers, lối trước ga xe-lửa nhỏ cũ, nhà số 10, Saigon.

HUỲNH-HUỆ-KỲ, Cẩn khải.

FABRIQUE DE CASQUES FANTAISIE
Vente en gros et détail
GRAVURE sur MÉTAUX et MARBRE
TRẦN-DUY-BÌNH
80, Boulevard Bonnard, 80
SAIGON
TIỆM LÀM NÓN ĐỦ CÁC THỨ
Bán sỉ và bán lẻ
Khắc các thứ con dấu bằng đồng, bằng đồng và bằng đá cẩm-thạch

NGUYỄN-VĂN-BẢO
EPICERIE
129, Rue d'Espagne, 129
SAIGON

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ
Giá rất rẻ hơn các nơi

Tiệm tôi khai trương đã hơn mười năm, buôn bán chắc chắn và chiếu hiếu đãi sĩ rất tử tế, giá bán cũng nới hơn các nơi.

Tại tiệm tôi có bán đủ đồ gia vị, nào bánh hộp, bánh sữa, Sô-cô-la, Sữa đặc, Bơ, Đùi-heo muối, đồ hộp trái cây, Cà-phê, Đường cát trắng, Cà-môi, Savon thơm, Savon Cadum, Savon Marseille, Savon Đầu-Con-Ngựa, dầu Essence de Menthe thứ tốt, Giày Cao-su, Nón Casque trắng, giấy, viết, mực, đồ học trò dùng, Rượu chát đỏ, Rượu chát trắng, Rượu Cô-Nhắc (Cognac) Rượu Champagne, Rượu rum (Rhum) Rượu ngọt, Rượu khai vị, nước suối đá đồ đồng trang đám tiệc và nhiều thứ nữa không thể nào kể cho hết?

Tiệm tôi có làm Đại-Lý cho mấy hãng lớn tại Saigon, như Rượu Champagne *Moët et Chandon* nhãn xanh thứ thiệt, Rượu Cognac *Vidoux et Cie* (*Rượu nầy ngon hơn các thứ hiệu khác mà giá rất rẻ*), Rượu CHÁO ĐỎ «*Rivesaltes*» và Rượu CHÁO TRẮNG «*Courtalet*» nhãn hiệu «*Con Bò*» là một thứ Rượu Chát hạng nhứt thiệt tốt và rất ngon hơn các thứ nhãn hiệu khác, có danh tiếng bán xứ Bordeaux đã lâu đời.

Bởi vậy cùng phải tin kính Đông-hương, giúp lẫn, lợi quyền công đáy.

May kính cáo.

Huê phương lầu
PHOTOGRAPHIE ET AGRANDISSEMENT
244 Rue des Marins Cholon

Tiệm chụp hình Huê-Phương-Lầu nầy mở ra đã đặng ngoài 1 năm nay, chư quí vị đến chụp hình đã nhiều, thấy đều biết tiếng, chẳng có tiệm nào bì kịp.

Vì chư vị chiếu cố ngày một thêm đông, cho nên tiệm chẳng nệ tốn của hao công mới sắm thêm các thứ y phục Hát Bội rất nhiều thứ, lại có quần áo tây, tàu, đồ kiểu, đồ nữ trang rất nhiều, và mới có nhiều bức tranh cảnh như cảnh vường hoa, cảnh rừng núi, cảnh phòng khách, cảnh cầu, máy bay, tại bên đại pháp mới gởi-lại coi rất tinh thần như thiệt, vậy quí vị muốn chụp kiểu nào cảnh nào thấy đều như ý. Tiệm tôi có mướn thợ làm hình rất tinh nghệ chụp trong 2, 3 ngày là được hình, thiệt muốn sao được vậy, xin quí vị hãy đến chụp thử ắt đặng vừa lòng chẳng sai.

Mới mở thêm phòng chụp hình ban đêm, chụp cũng như ban ngày vậy.

Tiệm tôi có bán đủ thứ đồ làm hình tại bên tây gởi lại, và có khuôn hình nhiều kiểu rất xinh đẹp.

GIÀY DÉP BẮC-KỲ
Có tiệm đóng tại Hànội
kiểu khéo, chắc mà tính giá nhẹ

Bán sỉ và lẻ tại tiệm : TRẦN-QUANG-XUÂN (đầu chợ mới), 158 đường d'Espagne Saigon.

Có bán : Mền nỉ, mền bông, khăm, xe máy, đồng hồ, đồ Aluminium, ghế Thonet thiệt, giày nón và các đồ tạp hóa vân vân, mua thẳng các lò bên Pháp-quốc, giá nhẹ.

TIỆM BÁN HÀNG BẮC
Đường Paul Blanchy số 11 và 13, gần nhà máy nước lạnh. — SAIGON

Kính trình quí ông, quí bà đặng rõ bổn tiệm mới nhận được nhiều món hàng ngoài Bắc gởi vô như sau nầy :

Đồ đồng : Các kiểu lư chơn, lư mão tre, chân đèn, lục b'nh cẩm bông và chậu trồng kiểu vân vân...

Đồ cẩn và đồ chạm làm bằng cây gỗ và trắc : Sập cẩn và chạm, tủ thờ và tủ đồ salon, các thứ liễn cẩn giải và vẫn, bình phuông, thọ bình, hoành, và khay, cùng các thứ ghế Salon ngồi chơi trọn bộ (1 bàn, 2 tràng kỷ và 4 ghế, và thứ ghế salon thường (1 bàn và ghế).

Đồ làm theo kiểu kim thời và thanh nhã.

Đồ thêu : Giải giường, nắp bàn, tranh, áo gối và các thứ đồ chưng trong nhà làm rất tinh xảo và bán giá hạ hơn các tiệm khác.

Như quí ông, quí bà ở Lục-Châu có về chơi Saigon xin mời các ngày quá bộ lại coi, như muốn mua hoặc đặt bổn tiệm, đã sẵn có đủ kiểu, và xin hết lòng tiếp rước.

Chủ nhân kính cáo,
PHÙNG-VĂN-XUÂN.

TIỂU-THUYẾT

SỬ'-CHÁNH-TÂM
HÀM OAN

Tác-giả :
NGUYỄN-TRẦN-CHÂU
TỰ NGỮ-LANG (*Rạchgiá*)

XXXV

(*Tiếp theo*)

Cháu ôi ! là cháu ! Chú tưởng đâu chết không gặp mặt bà con. Thiệt xa cách nhau hơn mười mấy năm trời nay thấy mặt cháu coi lạ quắc ! Cháu hãy bước lại gần cho chú biểu. Sao cha mẹ cháu sức khỏe chăng ?

Chừng đó công-tử mới biết người ấy là chú mình, thấy chú hình vóc vỏ vàng dung nhan tiều tụy, ốm xanh xao liền bước lại bên giường ôm chú khóc mười. Giây lâu mới thưa rằng : Phụ thân cháu từ trần đã hơn một năm, tứ-mẫu cháu hiện nay còn mạnh giỏi. Chú ôi ! nhà cháu lúc trước nhiều nỗi gian nan, kể không xiết. Khi phụ-thân cháu còn sanh tiền hồi hưu di cư về Rạchgia, nghe đồn chú thiếm ở tại đây muốn đi tìm, song không có tiền lộ phí. Chẳng dè thiếm đã quá vãng, còn chú thì đau nặng, nếu không có người đem thơ thì đâu có rõ nguồn cơn. Mẹ cháu dặn cháu xuống đây thưa lại xin chú hãy bán hết gia-tư sự-nghiệp theo cháu về Rạchgia cho dễ bề phụng dưỡng, chớ ở có một mình chú hiểu quạnh khi nắng lửa mưa dầu biết cùng ai nương dựa. Vì thiếm đã mãng phần rồi.

Sử-ông nghe nói động lòng rưng rưng nước mắt liền thở rằng : Chị với cháu có lòng thương chú, chú rất cám ơn, song chú biết trong mình chú không thể sống. Dầu cho tính về Rạchgia cũng không kịp, chẳng ích gì, lại thêm nhọc lòng chị với cháu, bụng chú không muốn. Chú mà cho rước cháu đến đây là quyết nhượng hết gia tài chớ không có ý chi khác.

Chánh-Tâm nài nỉ năm bảy phen mà không đặt lời. Ngày thứ Chánh-Đạt gượng ngồi dậy làm tờ chúc ngôn giao cả gia-tài cho Chánh-Tâm và cho tôi tớ mỗi đứa vài chục đồng bạc để làm vốn rồi sai người mời làng đến thị nhận tờ ấy. Cáo việc an bài đến khuya thì người qua đời. Chánh-Tâm khóc kể, cư tang thọ chế và lo cuộc tống chung trọng thể.

Đúng ba ngày Sử-công-tử kêu người bán hết gia-tứ thập vật thỉnh bài vị chú xuống ghe phản hồi Rạchgia. Về tới nhà thuật lại cho mẹ ruột, mẹ vợ và hai vợ nghe. Sử-phu-nhơn nghe nói hết lòng thương xót.

Từ đây Chánh-Tâm một mình cai quản hai cái gia-tài ? Ngày kia hai vợ chồng đương cơn rảnh việc bàn luận việc đời ; nhơn nhớ tới Sử-Đồng liền riêng tính với Đào-Thị rằng : Sử-Đồng bấy lâu nay vẫn đây công khó nhọc cùng hết lòng trung tính cùng tôi, nên tôi đã nhình nó làm em. Nay nó đã khôn lớn, mà chưa có thất-gia : Tôi muốn tính việc chung thân cho nó và cho nó chút đỉnh ra riêng làm ăn chớ không lẽ để nó ở vậy cùng vợ chồng ta đến trọn đời.

Tôi thấy tỉ-tắc của mình là Thị-Nhi cũng một trang với nó, tánh tình thuần hậu lại nhan sắc đẹp đẽ. Khi xưa vẫn nó có công khó nhọc cùng vợ chồng ta, nên bây giờ tôi muốn thưa với hai mẹ lựa ngày tốt cho hai đứa nó sánh đôi, ý mình nghĩ sao ?

Đào-Thị nghe nói hớn hở vui mừng vội vả thưa rằng : Chàng tính vậy hay lắm, nhưng không biết hai đứa nó có bằng lòng chăng ? Chớ hai mẹ khỏi lo. Thôi để dọ ý chúng nó coi, nói rồi cho đôi Sử-Đồng Thị-Nhi giáp mặt tỏ bày sự tích và hỏi coi chúng nó nhứt định lẽ nào (chẳng ngờ hai đứa vẫn có tình riêng với nhau đã lâu mà cả nhà không ai hay hết. Đây tớ học một sách với chủ nhà). Khi nghe hỏi thì hổ ngươi cúi mặt làm thinh. Làm thinh ấy là đã chịu rồi đó, còn nói gì nữa. Vợ chồng công-tử biết ý liền hiệp nhau thưa lại cho hai mẹ rõ. Hai bà cũng đẹp ý.

Vợ chồng công-tử dở lịch chọn ngày đại-kiết cho hai đứa sánh đôi. Việc xong mới mua mười mẫu đất tại làng Long-Thạnh (Bến-Nhứt) và cho thêm năm trăm đồng bạc cho vợ chồng Sử-Đồng ra riêng. Vợ chồng đứa lạy tạ ơn mọi người rồi để huề phu phụ về tại Bến-nhứt cất nhà ở lập vườn và làm ruộng. Nhờ trời giúp vận trúng luôn mấy mùa mới mua thêm vài chục mẫu đất nữa, cất nhà ngói đã ra mặt một người đại-điền-chủ, lại sanh con đẻ cháu bộn bề. Ấy là tích thiện phùng thiện, nên được trời thưởng công xứng đáng.

Đến sau Sử-phu-nhơn tới chín mươi bốn tuổi qua đời. Còn Trần-Thị thì tám mươi tám tuổi. Vợ chồng Đoàn-bá-Hộ sau chết hết mà không có con trai nên gia-tài về vợ chồng Chánh-Tâm ; tỏ ra vợ chồng chàng trọn hưởng ba cái gia-tài. Đào-thổ-Vân đẻ được ba đứa con trai. Đoàn-như-Sương hai trai một gái thảy đều giống cha mẹ.

Chánh-Tâm mới cho một đứa ăn theo họ Đào đặng lập tự cho Đào-bất-Thanh, và một đứa ăn theo họ Đoàn lập tự cho Đoàn-bá-Hộ.

Vợ chồng tu nhơn tích đức, làm đoan làm phước một ngày một giàu thêm, sau mấy đứa con trai thảy đều nên danh. Hiện nay con cháu người cũng còn giàu có ở tại Rạchgia.

Mới biết : Hoàng-thiên bất phụ biểu tâm nhơn. Ứng theo lời Sử-tri-phủ dặn con gần lúc lâm chung !

CHUNG

Imp. du Đông-Pháp Thời-Báo 71, rue Mac-Mahon. Tirage 3 000 ex. Le Gérant : NGUYỄN-KIM-ĐỊNH.